

ธรรมะช่วยได้

พุทธศาสนิกบุ

หมวดธรรมประยุกต์

ธรรมะ ช่วยได้

หลวงพ่ออินทร์บุญเกิด

กรรมะ ช่วยได้

ผู้แต่ง พุทธทาสภิกขุ

ISBN

ปีที่พิมพ์ มกราคม ๒๕๕๔

จัดพิมพ์โดย หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนาคมะรุทไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๙๓๖-๒๘๐๐ โทรสาร ๐-๒๙๓๖-๒๙๐๐

อีเมล : info@bia.or.th

เว็บไซต์ : www.bia.or.th www.dhamma4u.com

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัดมณีส फिल्ม

(ลิขสิทธิ์ไม่สงวนสำหรับการพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน สงวนเฉพาะการพิมพ์จำหน่าย)

คำนำ

ธรรมะ ช่วยได้

คำถามที่ไทยทุกคนกำลังตั้งหน้าแสวงหาคำตอบ
ในทุกขณะนี้คือ

**“จะแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตและสังคมกันต่อไป
อย่างไรได้”**

ดูเหมือนจะเป็นคำถามยอดนิยมที่สุด และ ยากที่จะมี
ผู้ใดตอบได้อย่างสำเร็จรูปและหมดจด

มีหลายรายถึงกับถามขึ้นว่า

“ถ้าท่านพุทธทาสยังอยู่ ท่านจะว่าอย่างไรหนอ ? ”

เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๑ หรือ ๒๔ ปีที่แล้ว
ขณะเมื่อสังคมไทยกำลังสงบเย็นและเสมือนว่ากำลังจะ
รุ่งโรจน์ โชติช่วงชัชวาลย์ แต่จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่เคยได้ชื่อว่าเมืองพระ มีแม่กระทั้งนามเมืองอัน
เป็นมงคลยิ่งว่านครอันงามสง่าแห่งพระราชานุ์ทรง
ธรรม กำลังระอด้วยนานาสารพันปัญหา จนถึงขั้นมี
การรวมตัวกันปลุกเสกและสร้างศาลหลักเมืองเพื่อ
ล้างบางสิ่งอัปมงคลจนเกิดเป็นความบาดหมางใหญ่
ของเมือง และเป็นที่มาของตำนานจตุคามรามเทพ

ที่พุ่งแรงอยู่ชั่วขณะในอีก ๒๐ ปีต่อมานั้น ได้มีคณะบุคคลชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มหนึ่งอาจหาญเดินทางไปยังสวนโมกขพลารามแล้วอาราธนาท่านแสดงธรรมในหัวข้อ “**ธรรมะสำหรับแก้ปัญหาเมืองนคร**” แล้วกลับมาขยับขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ตามกำลังอย่างสืบเนื่องตลอดมา

แม้ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุจะปรารภว่า “**เป็นเรื่องแปลก เพราะเป็นปัญหาทางการเมืองซึ่งไม่ค่อยจะมีความรู้หรือได้สนใจมาก่อน แต่ก็มีส่วนที่ว่าธรรมะจะช่วยแก้ไขได้**” โดยท่านได้เตรียมสาระไว้เป็น ๗ หัวข้อแล้วแสดงตามลำดับด้วยการปรับลดและขยายความแบบขี้จุดอย่างแจ่มชัดตั้งแต่เรื่องนิยามความหมาย บทบาทและสถานะแห่งธรรมะ แล้วสาวไปถึงต้นเหตุแห่งปัญหาแล้วเสนอสิ่งที่อาจแก้ปัญหาว่า “**สรุปลงในสิ่ง ๆ เดียวคือ สัมมาทิฏฐิ**” ที่ต้องทำความเข้าใจกันอย่างทั่วถึงในธรรมะ คือ การกระทำที่ไม่เห็นแก่ตัว แต่เห็นแก่ความถูกต้อง กระทำแก่กันอย่างเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยธรรมชาติ เห็นแก่เกียรติของบ้านเกิดเมืองนอนที่บรรพชนสร้างไว้ เคารพค่าของความเป็นมนุษย์ คำหนึ่งถึงสันติสุขของบุคคลและสันติภาพของสังคม ฯ

ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุได้เสนอแนวทาง “งานธรรม ” ด้วยการมีธรรมะพื้นฐาน การงานคือ การปฏิบัติธรรม การร่วมมือกันทั้งระยะสั้นทันด่วนและระยะยาวทั้งในระดับปัจเจกบุคคลจนถึงระดับชุมชน ท้องถิ่นและรัฐที่ยังตอบโจทย์การแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างไม่จำเพาะเมืองหนึ่งเมืองใด ควรที่สังคมและคนไทยที่กำลังแสวงหาทางออกจะได้นำไปประกอบการใคร่ครวญคิดค้นหนทางกันต่อไป

การจัดพิมพ์ครั้งนี้ ถือเป็นการพิมพ์เพื่อเผยแพร่ในระดับกว้างทั่วทั้งประเทศเป็นครั้งแรก โดย หลายครั้งก่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕ นั้น เป็นการพิมพ์ในวงจำกัดเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวนหลายหมื่นเล่ม ทั้งโดยจังหวัดนครศรีธรรมราช, สอนสร้างสรรค์ นาคร-บวรรัตน์ และ สหธรรมิกทั้งหลาย นอกจากการปรับเปลี่ยนชื่อจากชื่อเดิม **ธรรมะคือหน้าที่** : **ธรรมะสำหรับแก้ปัญหาเมืองนครแล้ว** ยังได้ปรับปรุงหัวข้อและเนื้อหาด้วยการนำบัตร์ย่อเรื่องของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุมาประกอบไว้พร้อมกับการแบ่งเป็นบทใหญ่ ในขณะที่แต่ละตอนย่อยยังรักษาต้นฉบับการจัดพิมพ์ครั้งก่อน ๆ ไว้ กับยังมีการ

ปรับข้อความจากภาษาพูดให้เป็นภาษาหนังสือ โดย
ร่วมกันจัดพิมพ์กับสหธรรมิกเมืองนคร เนื่องในโอกาส
ร่วมกันจัดงานมาฆบูชา แห่ผ้าขึ้นธาตุ ประกาศธรรม ที่
เมืองนคร พุทธศักราช ๒๕๕๔ ในชุด **ประกาศธรรม
ที่เมืองนคร** ด้วยเชื่อมั่นว่า พระธรรมจะช่วยให้ ไม่ว่า
จะเป็นระดับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น
หรือจังหวัดไหน ๆ รวมได้ทั้งประเทศชาติไทยของเรา.

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

พุทธสมาคมจังหวัดนครศรีธรรมราช

ชมรมรักบ้านเกิด จังหวัดนครศรีธรรมราช

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

มาฆบูชา, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สารบัญ

คำนำ

อะไรจะแก้ปัญหาคือ

- ธรรมะล้วนๆ จะแก้ปัญหาคืออะไรได้
- แก้ได้ เพราะคนรับธรรมะไปปฏิบัติ

ธรรมะ คืออะไร

- สิ่งทีพระพุทธรเจ้าทรงเคารพ
- หน้าที่ ที่ถูกต้องแก่การดับทุกข์
- ธรรมมีนิพพานเป็นอารมณ์

ต้นเหตุแห่งปัญหา

- สิ่งที่ยั่วให้ทั้งธรรมะ (กิน-กาม-เกียรติ) ที่หลงบูชา
- การกระทำที่เห็นแก่ตัว (กิเลส) ไม่เห็นแก่ธรรม-ผู้อื่น
- กฎหมายไม่อาจควบคุมความเห็นแต่ตัวได้
- มิจฉาทิฎฐิของคณัธพาล คือการเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

สิ่งทีอาจแก้ปัญหาคือ

- “สัมมาทิฎฐิ” จะแก้ปัญหาคความทุกข์ทั้งปวง
- เคารพในความเป็นมนุษย์ “มนุษย์พุทธรบริษัท”
- มีศีลธรรม วัณนธรรม ประเพณี คอยควบคุมความฉลาด

ทำอย่างไรธรรมะจะกลับมา

- ความไม่เห็นแก่ตัว แต่เห็นแก่ธรรม
- ความไม่อยู่ใต้อำนาจบวกละลอบ
- ความมี สติ – ปัญญา – สัมปชัญญะ – สมာธิ
(ธรรม ๔ เกลอ)
- มีธรรมพื้นฐาน

ใครจะช่วยทำให้มีการปฏิบัติธรรมะ

- ความมี “หิริโอตตปปะ” ของตนเอง
- บุชาสิ่งที่พระพุทธรเจ้าบูชา
- ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

จะร่วมมือกันอย่างไรในการแก้ปัญหา

- ระยะสั้นทันด่วน เผด็จการโดยธรรม
- ทำด้วยปัญญา ทำด้วยเมตตา
- ปรับปรุงเจ้าหน้าที่ให้เข้มแข็ง เป็นปุชนียบุคคล
- ระยะยาว รัฐบาลต้องการและกล้าหาญพอที่จะมีศีลธรรม
- ต่างมีธรรมะของตนๆ แม้ในศาสนาที่ต่างกัน
- ช่วยกันสอนธรรมะ ให้รู้ธรรมะให้ถูกต้อง
- อย่ามัวเมาประเพณี ชนิดที่เป็นอันธพาล
- เลิกไสยศาสตร์มาเป็นพุทธศาสตร์

พูดเพื่อแก้ปัญหาเมืองนคร

- รับพุทธศาสนามาพร้อมกันในสมัยศรีวิชัย กว่าพันปี
- ทรายทุกเมล็ดถูกเหยียบย่ำโดยคนมีธรรมะ
- ต้องถือหลักพุทธศาสนาในการดับทุกข์
- ธรรมะต้องอยู่ในตัวคน
- พวกเราทำงานกันอย่างนี้หรือเปล่า
- ปฏิบัติหน้าที่จึงได้สวรรค์ที่ยกมือไหว้ตัวเองได้
- ขูขอบายมุข เป็นบริษัทของกิเลสตัณหา
- จงบูชาหนทางที่จะนำไปสู่นิพพาน
- พระเจ้าไม่ช่วยคนไม่ทำหน้าที่
- มีธรรมะเป็นสรณะ มีตนเป็นที่พึ่ง
- ให้มีความถูกต้องอยู่ที่เนื้อตัว
- หลักแก้ปัญหาที่ไหนก็ดี ไม่มีหลักอื่นนอกจากปฏิบัติธรรมะให้ถูกต้อง
- ตัดปัญหา ตัดความทุกข์ที่รากที่เหตุ

ใครจะช่วยทำให้มีการปฏิบัติธรรมะ : ปีศาจเหวดคา ที่ไหนจะช่วยได้,
นอกจาก ความมี หิริโอตัมปะ ของตนเอง, สติปัญญา/อัมปมาท.
ความตั้งใจจะบูชาคุณพระรัตนไตร ถาวรวัฑฒ.

ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ที่หนีบตาตายไปแล้ว. สิ่งกันทั้งหมด
จะร่วมมือกันอย่างไร : ในการแก้มนัญญา ที่จะต้องแบ่งเป็น 2 ระบบ :-

ก. ระยะสั้นทันควัน : การ เบียดจากรูปโดยธรรม (ควยมีญญุต/เมตคา)
การปรับบรู้งเจ้าหน้าทีให้ ซมแข็งพร้อมมูล
การลงโทษโดยประจักษ์ (เอาแกงของพระเจ้าอโศก

ข. ระยะยาว ก. รัฐบาลต้องการ, และมีความกล้าหาญพอที่จะมีศีลธรรม.
ข. มีระบบงานที่ศีลธรรม/วิณธรรม ดีกว่าที่มีฯ เพื่อๆไป.
ค. มีเจ้าหน้าที่ ที่เป็นปุชฌิยบุคคล, สมชื่อเจ้าหน้าที่นั้นๆ.
ง. ทางมีธรรมะของคณา, แม้ในศาสนาที่ต่างกัน, แม่ของใจ
จ. ช่วยกันสอน, ให้ได้ปฏิบัติ, ยกย่องคนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ,
แทนนางงาม-ประเพณีซีเมา-งมฉาย, เอกลัทธิขณเพอ

ฉ. มีศีลธรรมพอ แล้วจึงหม่าพระธาตุ, ทานจึงจะรับ.
มีไซคนเมามหมาแก้ว, งมฉายหมอยางงมฉาย,
มีประเพณีศาสนาเพื่อหล่อเลี้ยงกิเลสศึกษา โดยไม่รู้ลึก
ช. เลิกไสยศาสตร์ (ของคณหดับ) มีพุทธศาสตร์ของคณคั้น.
เข้าใจความประสงค์ของ พระองค์ ประเพณีให้ค้ำ
คั้นคณนี้ เคยมีพุทธศาสนามาแค่มัยศรีวิชัย, พิณคณ มี
ทรายทุกเม็ด เคยศักดิ์สิทธิ์ แบบพุทธศาสตร์, ไม่ไสย.

อาทมาถว่าว อย่างเป็นคณคร : บรรพบุรุษฝ่ายยาว เป็นชาวปากพนัง, (แม้ริมลุต
รอมอวามานคณ คือ นคร - เวียงสระ - คีรีรัฐ - ไชยา, (ตามภูมิศาสตร์)
สัมพันธ์กันกว่าพันปี จนสายเชือกคณกัน แยกไม้ออก และไมทองแยก.
จึงขอโอภาศกล่าว ด้วยความรัก - ความร่วมกันรับผิดชอบ ชาติโดยธรรม
และเพื่อนเกิด-แก่-เจ็บ-ตาย ไสยพุทธศาสนา และโดยธรรมชาติ.
ทรงไปทรงมา อย่างไม่กลัวใครใครช เพื่อบูชาพระพุทของค.
ธรรม พร และเมตคา คณอกกาถ. ทบทวน!

○อะไรจะแก้ปัญหาคือได้

ธรรมะล้วน ๆ จะแก้ปัญหาคือได้

มาขอให้บรรยายธรรมแก้ปัญหาของเมืองนครฯ เป็นเรื่องที่แปลก เพราะเป็นปัญหาทางการเมือง เป็นเรื่องทางการเมือง เป็นเรื่องทางการเมือง ซึ่งไม่ค่อยจะมีความรู้หรือได้สนใจมาก่อน แต่ก็มีส่วนที่ว่า “ธรรมะ” จะช่วยแก้ไขได้

แต่ต้องรู้ข้อเท็จจริงที่สุดไว้อย่างหนึ่งว่า ธรรมะล้วน ๆ แก้ปัญหาคือไม่ได้ ต้องเป็นธรรมะที่มีผู้นำเอาไปปฏิบัติ ธรรมะนั้นจึงจะแก้ปัญหาคือได้ ธรรมะเฉย ๆ ธรรมะล้วน ๆ นั้นไม่อาจทำอะไรรู้ได้ ถ้าไม่มีผู้นำเอาไปปฏิบัติ ถ้าทุกคนพร้อมกันเอาไปปฏิบัติ จะช่วยแก้ปัญหาคือได้

อย่าว่าแต่ธรรมะเฉย ๆ เลย แม้แต่อำนาจของพระรัตนตรัยก็ไม่มีแก่ผู้ไม่ปฏิบัติ

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามหลักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้ว ไม่มีอำนาจอะไรที่ไหนจะมาช่วยได้

เป็นอานุภาพศักดิ์สิทธิ์เฉยๆ ประจำโลกอย่างนั้นไม่ได้
หรือ เป็นไสยศาสตร์เสียมากกว่า ถ้าเป็นพุทธศาสตร์
นั้นต้องเมื่อมีผู้นำเอาไปปฏิบัติ

ธรรมะก็ดี พระรัตนตรัยก็ดี เมื่อเอาไปปฏิบัติจะ
เกิดอำนาจหรืออานุภาพ หรืออะไรขึ้นมา เพื่อจะแก้
ปัญหาได้

แก้ได้ เพราะคนรับธรรมะไปปฏิบัติ

ข้อแรกขอให้รับทราบกันไว้ก่อนว่า วิธีแก้
ปัญหาของชาวเมืองนครฯ ก็ต่อเมื่อชาวเมืองนครฯ
รับเอาธรรมะไปปฏิบัติ รับเอาพระรัตนตรัยไปเป็น
หลักปฏิบัติ จึงจะแก้ได้

ใครจะสามารถทำให้คนปฏิบัติธรรมะ ใครจะมา
บังคับเขาให้ปฏิบัติธรรมะนี้ก็ยาก เดี่ยวนี้ประชาธิปไตย
ด้วยใครจะบังคับได้

มีแต่ว่า สัมมาทิฏฐิ ของผู้นั้นเท่านั้นแหละ คือ
ศรัทธาของผู้นั้น เขามีสัมมาทิฏฐิ มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

คิดเห็นถูกต้อง มีความเชื่อถูกต้อง นั่นแหละที่จะบังคับให้เขาปฏิบัติธรรมได้ ผีสางที่ไหนจะมาช่วยบังคับให้เป็นไปไม่ได้ อย่างดีผีสางเทวดาจะช่วยแข่งดำคนที่ไม่ปฏิบัติธรรมะ ไม่ถึงขนาดที่จะบังคับให้คนมาปฏิบัติธรรมะ

ขอให้เข้าใจไว้ดี ๆ การที่จะให้ธรรมะมาช่วยนั้นต้องมีผู้ปฏิบัติธรรมะ ให้คนเหล่านั้นรับธรรมะมาปฏิบัติก็จะช่วยได้ทันที เป็นการช่วยอยู่ในตัวอยู่แล้ว เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดยิ่งกว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ถ้าจะอ้างอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดในสากลโลกแล้ว ก็ต้องอ้างธรรมะที่มีผู้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ถูกต้องแก่เรื่องราวเหตุการณ์หรือธรรมะนั้นเอง นี่ศักดิ์สิทธิ์สูงสุดได้จริงก็ต่อเมื่อมีผู้ปฏิบัติธรรมะ

ที่นี้ เรื่องแก้ปัญหาของเมืองนครฯ ก็เป็นเรื่องของชาวเมืองนครฯ ที่จะต้องมีศรัทธา มีสัมมาทิฐิที่ถูกต้องและก็ต้องปฏิบัติธรรมะ

อาตมาก็มีส่วนที่ว่ายินดีจะช่วยออกความคิดเห็นไปตามสมควร เพราะว่าอาตมานี้ก็เป็นชาวเมืองนครฯ ด้วยเหมือนกัน ปู่ย่าตาทวดสมัยรัชกาลที่

๒ รัชกาลที่ ๓ ท่านหนีมาจากปากพ่อง มาอยู่ที่นี้เป็น
ฝ่ายย่า ก็เลยถือตัวว่าเป็นชาวเมืองนครฯ เสียด้วย
มีส่วนที่จะออกความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของชาว
เมืองนครฯ

ธรรมา: กืออะไร

สิ่งทีพระพุทธรเจ้าทรงเคารพ

เอาละทีนี้จะพุดกันเป็นข้อ ๆ ไป

ข้อแรกก็ “ธรรมา” นั้นคืออะไร

ช่วยสนใจเป็นพิเศว่า ธรรมานั้นคืออะไร ทีจะ
ช่วยได้ปฏิบัติแล้วจะช่วยให้ คืออะไร ดอบออย่างจำง่าย
เข้าใจง่ายทีสุด ครั้งหนึ่งก่อนว่า ธรรมา นั้นคือสิ่งที
พระพุทธรองค์ทรงเคารพคือสิ่งทีพระพุทธรเจ้าทำน
เคารพ สิ่งนั้นคือธรรมา

บางคนอาจจะไม่รู้ รู้ตามประสาเด็ก ๆ ทีสอน
กันนในโรงเรียน ครูสอนว่า ธรรมาคือ คำสั่งสอนของ
พระพุทธรเจ้า ซึ่ไม่จริง ไม่จริงนิตเดียว เพราะคำว่า
ธรรมา คำนี้ ทีเขาพุดเขามีเขาสอนเขากล่าวเขาใช้กัน
แต่ก่อนพระพุทธรเจ้าเกิดหลายพันปีแล้วด้วย ก็มีคำนี้
ใช้พุดจากันอยู่

ธรรมานี้หมายถึง หน้าที่ทีถูกต้องแก่ความ
รอด นั้นแหละคือธรรมา หน้าที่ทีถูกต้องแก่ความรอด

ท่านจะต้องเป็นมนุษย์คนแรกในโลกที่สังเกตเห็นว่า
โอ้...มันมีสิ่งนี้ หน้าที่ที่ถูกต้องจึงจะช่วยให้ แล้วเขาเรียก
มันในภาษาที่นั้น ในสมัยนั้นว่า “ธรรมะ” แต่ถ้าเรียก
ในภาษาไทยเรา ก็คือ “หน้าที่”

เพราะฉะนั้น ธรรมะคือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรง
เคารพ นั่นก็คือหน้าที่ที่ช่วยให้รอด พระพุทธเจ้าท่าน
ประกาศเอง ไม่ได้มีใครมาบอก

เมื่อท่านตรัสรู้แล้วใหม่ ๆ ท่านก็ทรงฉงนขึ้น
มาว่า ต่อไปนี้จะเคารพใคร ในที่สุดท่านก็ โอ้...เคารพ
ธรรมะที่ตรัสรู้นั้นแหละคือหน้าที่ที่ตรัสรู้ หน้าที่ที่จะ
ดับทุกข์ได้ ก็คือธรรมะนั้นแหละ พระพุทธเจ้าทุก
พระองค์เคารพหน้าที่ ท่านประกาศอย่างนี้กลายเป็น
เรื่องของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์เคารพธรรมะ

ธรรมะที่ถูกต้องจะช่วยให้ได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ปฏิบัติ
อย่างถูกต้อง ถูกต้องแก่การดับทุกข์ ความทุกข์มีเหตุ
ปัจจัยอย่างไร ความรู้จักจัดการกับเหตุปัจจัยเหล่านั้น
อย่างถูกต้อง ความทุกข์ก็ดับ

**ช่วยจำไว้ว่า ต้องไปจัดการที่เหตุของ
ความทุกข์ คือดับกิเลสก็ตาม ดับความทุกข์ก็ตาม**

ถ้าไปเล่นงานตรงๆ เข้าที่ความทุกข์หรือที่กิเลส จะมีผลเหมือนกับเอาไม้สั้นไปรันซี่ คิดดูเองเถอะว่าจะเลอะเทอะยุ่งยากสักเท่าไร

แต่ถ้าเรามีธรรมที่รู้จักกำจัดต้นเหตุปัญหา ทำให้ไม่เกิดกิเลส ไม่เกิดความทุกข์ ก็ไม่มีอาการที่เรียกว่า เอาไม้สั้นไปรันซี่ เมื่อมีความรู้ที่ถูกต้องว่า อะไรเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ จัดการป้องกันเสีย กำจัดเสียที่ต้นเหตุ

หน้าที่ที่ถูกต้อง จึงจะดับเหตุดับทุกข์เหล่านั้นได้ ถ้าไม่ถูกต้องก็ดับไม่ได้

หน้าที่ ที่ถูกต้องแก่การดับทุกข์

เมื่อพูดถึงหน้าที่ หน้าที่ที่เรามีๆ กันอยู่นี้แหละ คือธรรมะ

หน้าที่ทำมาหากิน เลี้ยงชีวิต นี้ก็คือธรรมะ

หน้าที่บริหารร่างกายในประจำวัน จะกินข้าว จะอาบน้ำจะปัสสาวะอุจจาระเหล่านั้น บริหารร่างกาย ก็เป็นหน้าที่ คือธรรมะ

หน้าที่ที่จะต้องสังคมกันให้ดี ๆ โดยรอบด้านก็
หน้าที่

หน้าที่เหล่านี้แหละ คือตัวธรรมะ ทำกันแล้วแก้
ปัญหาได้ ดับทุกข์ได้

สรุปกันสัก ๓ หน้าที่ คือ หน้าที่ทำมาหากิน
ที่ออฟฟิศที่ไหน และหน้าที่บริหารตัวเอง ซึ่งอยู่ใน
บ้านเรือนของตัวเองทุกอย่าง ตื่นขึ้นล้างหน้า ภูัพ
อาบน้ำ ถ่ายอุจจาระปัสสาวะแล้วก็ทานอาหาร ล้าง
ถ้วยล้างจาน กวาดบ้านถูเรือน อะไรก็ตามเหล่านี้ก็เป็น
หน้าที่บริหารร่างกาย หน้าที่ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
นั้น ข้างหน้าบิดามารดา ข้างหลังบุตรภรรยา ข้างซ้าย
มิตรสหาย ข้างขวาครูบาอาจารย์ ข้างบนผู้อยู่เหนือ
ผู้บังคับบัญชา ข้างใต้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทุกทิศทำให้
ถูกต้อง หน้าที่ทางสังคม สังคมถูกต้อง ถูกต้องทั้งสาม
หน้าที่แล้ว มีธรรมะสมบูรณ์ที่จะรอดจากความทุกข์

ธรรมมีนิพพานเป็นอารมณ์

สิ่งที่เรียกว่าธรรมะนี้มีนิพพานเป็นที่มุ่งหมาย
อย่าไปกลัวนิพพานอย่างที่สอนกันผิด ๆ ในโรงเรียน

นิพพานแปลว่าตาย ตายของพระอรหันต์นี่ผิดเกินร้อย
เปอร์เซ็นต์ พระอรหันต์ตายไม่ได้เปลือกร่างกายตาย
ได้ แต่ตัวพระอรหันต์ตายไม่ได้

คำว่า “นิพพาน” ไม่ได้แปลว่าตาย แปลว่า
ดับเย็นแห่งสิ่งที่ร้อน สิ่งที่เป็นทุกข์ ที่ร้อนดับลงไป
เรียกว่านิพพาน มีภาวะเย็นไม่มีไฟ ไม่มีความร้อน
ภาวะเย็นคือนิพพาน

ธรรมะทั้งปวงมีจุดมุ่งหมายที่นิพพาน มุ่งหมาย
ไปที่นิพพานจะปฏิบัติธรรมะอย่างไร ข้อไหนแขนงไหน
เท่าไร ก็มุ่งไปสู่ความดับเย็นเป็นปกติ ไม่มีทุกข์ ไม่มี
ร้อน ไม่ร้อนด้วยกิเลส ไม่ทุกข์ด้วยการเจ็บปวดทรมาน

เหล่านี้เรียกว่ามี นิพพานเป็นอารมณ์

ธรรมะคือสิ่งนี้ ธรรมะคือหน้าที่ที่จะช่วยให้รอด
สูงสุดจนพระพุทธเจ้าท่านเคารพ ก็มีนิพพานคือความ
สงบเย็น ดับเย็นเป็นจุดที่มุ่งหมาย นี่คือธรรมะ

ต้นเหตุแห่งปัญหา

สิ่งที่ยั่วให้ทั้งธรรมะ (กิน-กาม-เกียรติ)

ที่หลงบูชา

ที่นี้มาดูกันที่ต้นเหตุแห่งปัญหา เมืองนครฯ มีปัญหา คือความยุ่งยาก ลำบาก เดือดร้อน นี่ก็คือตัวปัญหา

ต้นเหตุแห่งปัญหาคือ ขาดธรรมะ ขาดการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้อง ไม่มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้อง ก็เกิดปัญหาขึ้นมา ปัญหานี้ซับซ้อนหลายอย่าง พัวพันกันหลายอย่าง มีสิ่งที่ยั่วให้ทั้งธรรมะ

ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่กิเลส เรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติอย่างโง่เขลาเหล่านี้ เป็นเหตุให้ทั้งธรรมะไป ไปหลงกันแต่สิ่งเหล่านั้น เมื่อทั้งธรรมะเสียแล้ว หมายความว่า ทั้งสิ่งๆ กั้นหลายอย่าง วัฒนธรรมก็ดี ศีลธรรมก็ดี ศาสนาก็ดี ถูกทิ้งไปโดยไม่รู้ สึกตัว ยากตรงที่ไม่รู้สึกตัว แท้จริงถ้ามันรู้สึกตัว ก็ไม่ทิ้งกัน

เมื่อทิ้งธรรมะ ทิ้งสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็มีปัญหาเกิด
ขึ้นมา

สิ่งที่ร้ายกาจที่สุดก็คือ ความเห็นแก่ตัว ขอ
ให้สนใจทำความรู้จักกันให้ดี ๆ ความเห็นแก่ตัวนี้
ลึกซึ้งมหาศาล เมื่อเห็นแก่ตัว ก็ไม่เห็นแก่ธรรมะ
ไม่เห็นแก่ความถูกต้อง ไม่เห็นแก่เพื่อนมนุษย์

นี่ละ ความเห็นแก่ตัว

เดี๋ยวนี้ดูเถอะ ไปที่ไหนที่ไหน เทียวไปที่ไหน
ก็ดูให้เห็นมีสัญลักษณ์หรือนิมิตแห่งความเห็นแก่
ตัวไปเสียหมด ตามถนนหนทาง บนบ้านบนเรือน
ที่ไหน ที่ไหน ในระดับสูงสุดในโลกทั้งโลก ปัญหา
ระหว่างประเทศ ปัญหาโลก ปัญหามุคคูล มาแต่ความ
เห็นแก่ตัว

ขอฝากไว้ให้เป็นพิเศษ ให้ไปศึกษาให้เห็น โดย
เฉพาะที่ตัวเอง มีความเห็นแก่ตัว และไม่เห็นแก่ความ
ถูกต้อง ไม่เห็นแก่เพื่อนมนุษย์

การกระทำที่เห็นแก่ตัว(กิเลส)

ไม่เห็นแก่ธรรม-ผู้อื่น

เมื่อเห็นแก่ตัวแล้ว ก็บ้าตัว หลงตัว เมตตาดี เมตตาดีหลงดี ไปตามเรื่องของผู้เห็นแก่ตัว ฆ่าตัวตายก็เพราะความเห็นแก่ตัว หลงทางแล้ว เป็นบ้าต้องไปเข้าโรงพยาบาลบ้าก็มี ซึ่งมีมูลเหตุมาจากความเห็นแก่ตัวที่หลงทาง คิดดูซิ เห็นแก่ตัว แทนที่จะรักตัว ช่วยตัวกลับเป็นอันตรายแก่ตัว

นี่เห็นแก่ตัวของกิเลส เห็นแก่ตัวโดยกิเลส ภาษาที่เราพูดกันตามธรรมดาสามัญทั่วไปในโลก ที่ว่าเห็นแก่ตัว **Selfish** เห็นแก่ตัวอย่างนั้น ถ้ารักตัว สงวนตัว คุ่มครองตัว อบรมปรับปรุงตัว นั่นอีกความหมายหนึ่ง อย่างนั้นไม่เห็นแก่ตัวไม่ใช่ **Selfish** เห็นแก่ตัวด้วยสติปัญญา ไม่ใช่เห็นแก่ตัวด้วยกิเลส ด้วยอวิชชา

เดี๋ยวนี้เห็นแก่ตัวด้วยกิเลส ด้วยตัณหา ด้วยอวิชชา โดยมีเหยื่อล่อ มีความโง่โง่ไป เห็นแก่ตัวอย่างนี้ นำไปสู่ความพินาศ โลกกำลังจะวินาศเพราะความเห็นแก่ตัว ควบคุมไม่ได้ก็วินาศ

กฎหมายไม่อาจควบคุมความเห็นแก่ตัวได้

ดูถึงกฎหมาย กฎหมายนั้นไม่อาจควบคุมความเห็นแก่ตัวได้ ควบคุมได้เฉพาะภายนอก ด้านนอกเท่านั้น ก็เหลือโอกาสอยู่เยอะเยอะไปหมดที่จะทำอาชญากรรมด้วยความเห็นแก่ตัว ถ้ามีธรรมะก็เข้าไปควบคุมภายในได้ ความเห็นแก่ตัวก็มีได้ยาก

กฎหมายควบคุมได้เฉพาะภายนอก เมื่อมีหลักฐาน เมื่อมีอะไรตามแนบ กฎหมายจะลึกซึ้งถึงภายในเป็นไปไม่ได้ ความเห็นแก่ตัวจึงระบอบอยู่ทั่วๆ ไป

ความเห็นแก่ตัวยิ่งเจริญเท่าไร ก็ต้องยิ่งเพิ่มเรื้อนจำ เพิ่มคุก เพิ่มตาราง เพิ่มตำรวจ เพิ่มศาล เพิ่มโรงพยาบาลบ้าเพื่ออะไรเหล่านั้น นี่แหละเป็นเครื่องวัดความเห็นแก่ตัวว่ามีมากน้อยเท่าไร

มิจฉาทิฏฐิของคณัณฑพาล

คือการเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

คณัณฑพาลเห็นแก่ตัว ก็เพราะความดีของเขาหลงทาง ที่จริงเขาก็อยากดีทั้งนั้นแหละ

คนอันธพาลก็อยากดี คนบ้าก็อยากดี แต่ว่าความดีของเขาหลงทาง มันหลงทาง มันเป็นการเห็นแก่ตัว มันทำตรงกันข้าม ต้องรู้ไว้สำหรับทำให้ถูกต้อง

ปัญหายุ่งยากเดี๋ยวนี้ ก็ว่าไอ้โลกสมัยใหม่ โลกปัจจุบันนี้เจริญด้วยวัตถุ แล้วก็พยายามที่จะโฆษณาชักจูง หลอกลวงอย่างยิ่งที่จะให้หลงในวัตถุ เพราะผู้ผลิตต้องการจะขาย โฆษณาชักชวนเสียจนหลงหมดหลงวัตถุ ความเห็นแก่ตัวก็ยิ่งทวีคูณขึ้นอีกมากกว่าแต่ก่อน

น่าสงสารมนุษย์นี้มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นมากขึ้น อย่างน่าอัปอายต่อสัตว์เดรัจฉานซึ่งมีความเห็นแก่ตัวเท่าเดิม เมื่อหมื่นปีแสนปีมาแล้ว มีความเห็นแก่ตัวเท่าไหนนั้น ก็อยู่เท่านั้น เพราะมันโง่ คิดไม่เป็น สัตว์เดรัจฉานมันมีความเห็นแก่ตัวเท่าเดิม มนุษย์นี่คนนี่ เห็นแก่ตัวเพิ่มขึ้นไม่รู้ก็ร้อยเท่าก็พันเท่า หมื่นเท่า แสนเท่า ปัญหาจึงเต็มไปหมด

ปัญหาเหล่านี้ไม่มีกับสัตว์เดรัจฉาน นี่เรียกว่าต้นเหตุแห่งปัญหา

สิ่งที่อาจแก้ปัญหา

“สัมมาทิฏฐิ” จะแก้ปัญหาความทุกข์ทั้งปวง

ทีนี้จะพูดถึงสิ่งที่อาจจะแก้ปัญหาก็ได้ คำพูดสั้นๆ แบบกำปั้นทุบดิน คือ “สัมมาทิฏฐิ”

“สัมมาทิฏฐิ” จะแก้ปัญหาความทุกข์ทั้งปวง

มีพระพุทธสุภาษิตตรัสไว้ตรงๆ ว่า “สมุมาทิฏฐิ สมหานา สพพํ ทุกขํ อุปจจคฺคํ จะก้าวล่วงควมทุกข์ทั้งปวงด้วยสัมมาทิฏฐิ”

คำนี้กว้างขวางมาก เมื่อมีความคิดถูกต้อง ความเข้าใจถูกต้อง ความเห็นถูกต้อง ความเชื่อถูกต้อง อุดมคติถูกต้อง เมื่อรวมกันแล้วเรียกว่า “สัมมาทิฏฐิ”

ถ้ามีสัมมาทิฏฐิแล้วจะแก้ปัญหาก็ได้ จึงพยายามพยายามช่วยกันทุกอย่าง ทุกวิถีทางที่จะให้สัมมาทิฏฐิเข้ามาเกิดขึ้น เข้ามาและแผ่ชานปกคลุมอยู่ทั่วไป ให้ปกคลุมด้วยสัมมาทิฏฐิ ทำความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างทั่วถึง ในหมู่มนุษย์ ในหมู่คนด้วยกัน อย่าให้เกิด

มิจนาทิจ्ञุ นอกริตนอกรอกอกอกไป จะเกิดเห็นโทษ
ของความเห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ เห็นคุณของความ
ไม่เห็นแก่ตัว ก็คือเห็นแก่ความถูกต้องนั้นแหละ แล้ว
ก็จะกระทำแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อย่างที่เราเรียกว่า
เป็นเพื่อนเกิด เพื่อนแก่ เพื่อนเจ็บ เพื่อนตายแก่กัน ถ้า
เห็นแก่ตัว ไม่คิดอย่างนั้นหรอก

คนโง่เห็นแก่ตัวแล้วไม่รู้หรอกว่า ใครเป็น
เพื่อนเกิด เพื่อนแก่ เจ็บ ตาย ไม่รู้ตัวใครตัวมัน
รู้แต่ตัวกูของกูเท่านั้น จะเห็นแก่ตัวกู ของกูเท่านั้น
ก็เลยไม่เห็นแก่อะไร ไม่เห็นแก่ความถูกต้อง ไม่เห็น
แก่เกียรติยศแห่งบ้านเกิดเมืองนอนที่เคยสูงส่งด้วย
คุณธรรม บรรพบุรุษแต่กาลก่อนได้สร้างไว้ดีสูงสุด
ด้วยคุณธรรม ลูกหลานโง่ๆ ทำลายล้างหมดเลย
ความเห็นแก่ตัวเป็นอย่างนี้ จะสร้างแต่ทางวิกฤติ

เคารพในความเป็นมนุษย์ “มนุษย์พุทธบริษัท”

วิกฤติการณ์คือความทุกข์ทรมาน ยุ่งยาก
ลำบาก ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์แต่

ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ เคารพกิเลสของมัน
โน่น กิเลสเป็นผีสาวอะไรก็ไม่รู้ ไปเคารพกิเลส ไม่
เคารพความเป็นมนุษย์ ค่าของความเป็นมนุษย์ไม่รู้จัก

ความเป็นมนุษย์ คุณค่าของความเป็นมนุษย์
ใครจะเป็นมนุษย์มากน้อยเท่าไรก็อยู่ที่ค่ามากน้อย
เท่าไร ถ้ายังเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์
ทำอันธพาลไม่ลง ทำอันธพาลไม่ได้ มีความเข้าใจถูก
ต้อง เห็นชัดว่า ความเห็นแก่ตัวคือข้าศึก ศัตรู มารร้าย
ซาตาน อะไรแล้วแต่จะเรียกอะไรในฝ่ายร้าย รวมอยู่ใน
ความเห็นแก่ตัว ความไม่เห็นแก่ตัวก็ตรงกันข้าม ขอให้
สังเกตดูให้ดี

ศัตรูของเราไม่ใช่อะไร คือความเห็นแก่ตัว
ของเรา มันบ้าบอเหลือประมาณ ความเห็นแก่ตัวกลับ
เป็นข้าศึกแก่ตัว เห็นแก่ตัวน่าจะเป็นผลดีแก่ตัว แต่กลับ
เป็นข้าศึก เพราะเห็นแก่ตัวด้วยความโง่ ด้วยกิเลส ด้วย
อะไรเนี่ย

ถ้าไม่มีความโง่ ไม่มีความหลงใหล ก็ไม่
เห็นแก่ตัว เห็นแก่ผู้อื่น เห็นแก่ความถูกต้อง

ความเห็นแก่ตัว นำไปสู่ความผิดพลาด
ทุกอย่าง ทุกประการ มันไม่เห็นแก่ความถูกต้อง ไม่
เคารพเพื่อนมนุษย์ ไม่เห็นแก่สันติสุขของเพื่อนมนุษย์
มันเห็นแก่การได้ของตัวเองเท่านั้น

กูได้ นั่นแหละคือดี ก็ได้นั้นแหละคือความ
ถูกต้อง กูได้นั้นแหละคือความยุติธรรม อย่างอื่นไม่มี

เพราะฉะนั้นจึงมีปัญหาเบียดเบียนกันอย่าง
น่าสลดทั่วไปทั้งโลก ไม่จำเพาะเจาะจงเมืองนครฯ
เพราะมีความเห็นแก่ตัวระบอบ

ยิ่งเจริญก็ยิ่งเห็นแก่ตัว ยิ่งเจริญด้วยวัตถุ
ความเจริญอย่างที่มีอยู่นี้ละ ยิ่งเห็นแก่ตัว ยิ่งฉลาดก็
ยิ่งเห็นแก่ตัว

มีศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี

คอยควบคุมความฉลาด

การศึกษาบ้า ๆ บอ ๆ ในโลกในเวลานี้สอน
ให้ฉลาดเท่านั้นแหละ คุณอย่าไปหลงกับมัน มันสอน

แต่ให้ฉลาด ฉลาดแล้วไม่ควบคุมความฉลาดเลย ไม่มี
อะไรควบคุมความฉลาดเลย เพราะศีลธรรมสูญไป
หมดแล้ว

ถ้าเป็นโบราณมีศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี
คอยควบคุมความฉลาดอย่าให้ฉลาดผิดทาง เต็มวันนี้สูญ
เสียสิ่งเหล่านั้นไปหมดแล้ว ความฉลาดก็อิสระเสรี เอาไป
ใช้เห็นแก่ตัวก็ยิ่งเห็นแก่ตัวลึกซึ้ง

การศึกษาในปัจจุบันให้แต่ความฉลาด
เพียงอย่างเดียว ไม่มีอะไรควบคุมความฉลาด เรา
เรียกว่า “การศึกษาหมาหางด้วน”

เขาโกรธ เขาด่า ไม่เป็นไร ด่าไปเถอะ เราขอ
เรียกว่าการศึกษาหมาหางด้วน ไม่มีสิ่งที่จะควบคุม
ความฉลาด ฉลาดฟรีไปตามกิเลสตัณหา การศึกษาที่
ไม่มีอะไรมาควบคุมความฉลาดอันตรายที่สุด

เดี๋ยวนี้เรามีการศึกษากันอย่างนี้กันทั้งนั้น จึง
เจริญก้าวหน้ากันแต่ในทางวัตถุ เพื่อประโยชน์แก่ตัว
โดยไม่เห็นแก่ความถูกต้อง ไม่เห็นแก่ธรรมะ ไม่เห็น
แก่เพื่อนมนุษย์ตาต้าๆ

ทำอย่างไรธรรมะจะกลับมา

ความไม่เห็นแก่ตัว แต่เห็นแก่ธรรม

เอาละ ทีนี้ก็ดูต่อไปว่า ทำอย่างไรจึงจะมีธรรมะกลับมา พอที่จะตัดต้นเหตุแห่งปัญหา ขอนั้นที่นั่นแหละ ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีทางอื่น เน้นที่นั่น ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ความถูกต้องเห็นแก่เพื่อนมนุษย์ นั่นแหละคือสิ่งที่ต้องการ มาจากความไม่ลู่อ่านาจแกกิเลส ซึ่งเป็นปรมาัตถธรรมที่ลึกซึ้ง

มีอารมณ์ ๒ ประเภท คือ ยินดีกับยินร้าย สิ่งที่น่ารัก น่ายินดี น่าพอใจเข้ามา ก็ต้อนรับเอามาเป็นของบวก ถ้าไม่พอใจ ก็ต้อนรับเป็นของลบ

ของบวกก็มาทำให้เกิดตัวบวก ตัวบวกก็เกิดโลภะ ราคะ ของลบเข้ามาก็ทำให้เกิดตัวลบ เกิดโทสะ โกรธ จะฆ่าให้ตาย จะทำให้วินาศ นั่นแหละตัวลบ

ตัวบวกมันก็จะเอา จะเอา จะเอาด้วยโลภะ ราคะนั้นนะ ตัวลบจะฆ่าทำลายไม่ให้เหลือ ถ้าไม่รู้แน่ว่าจะอะไรเป็นบวกเป็นลบที่แน่นอน ก็เป็นโมหะ หลง

วิ่งอยู่รอบๆ ด้วยความสงสัยอยู่นั้นแหละ เสร็จแล้ว
เมื่อไหร่ ก็ออกมาเป็นบวกหรือเป็นลพจนได้ มันก็เข้า
รูปเดิมของมัน กิเลสฝ่ายบวกเอาเข้ามา กิเลสฝ่ายลพ
มุงจะทำลาย กิเลสฝ่ายโมหะก็วิ่งอยู่รอบๆ ไม่รู้ว่าจะทำ
อะไรดี

ดังนั้นเราจึงเต็มไปด้วยความทุกข์ ความรัก
รักอะไรก็เป็นทุกข์ ไม่รักดีกว่า ความโกรธก็เป็นทุกข์
ความเกลียดก็เป็นทุกข์ ความกลัวก็เป็นทุกข์ ความ
ตื่นเต้น ความโง่เขลา ตื่นเต้นก็เป็นทุกข์ ความวิตก
กังวลเรื่องที่ยังมาไม่ถึงก็เป็นทุกข์ อาลัยอาวรณ์เรื่อง
ที่ผ่านไปแล้วก็ยังเป็นทุกข์ ความอิจฉาริษยาไม่อยากจะ
ใครได้ดีคอยยกตนข่มท่านก็เป็นทุกข์ ความหวังทั่วๆ
ไปก็เป็นทุกข์ ความหวังเฉพาะจุดคือความหึงที่รุนแรง
ก็เป็นทุกข์

รู้จักผลของมันเถอะ ออกมาเป็นความรัก ความ
โกรธ ความเกลียด ความกลัว ความตื่นเต้น ความวิตก
กังวล อาลัยอาวรณ์ อิจฉาริษยา หึงหวง มาจากความ
หลงบวกและหลงลพ

ความไม่อยู่ใต้อำนาจบวกและลบ

จะต้องมีสิ่งแก้ไขความโง่เขลาเหล่านี้ อย่าให้หลงบวกและหลงลบ ความปกติสุขต้องไม่เป็นบวกและลบ ความปกติเยือกเย็นถึงที่สุดไม่เป็นบวกและต้องไม่เป็นลบ

พูดง่าย ๆ ว่าไม่ต้องหัวเราะ ไม่ต้องร้องไห้ หัวเราะก็เหนื่อย ร้องไห้ก็เหนื่อย ไม่ไหวดีใจก็เหนื่อย เสียใจก็เหนื่อย อย่าเอากับมันเลย ดีใจแรง ๆ ก็บ้าชนิดหนึ่ง เสียใจก็เหนื่อยก็บ้าชนิดหนึ่ง อย่าไปเอากับมันเลย เอาที่ปกติดีกว่า จิตใจที่ปกติ ไม่ดีใจไม่เสียใจ นั่นแหละ

แต่คนชอบดีใจ หัวเราะว่าด้วยความโง่ หารู้ไม่ว่านั่นแหละคือความวุ่นวายไม่พักผ่อน

ที่อยู่เหนือดีใจ อยู่เหนือเสียใจ นั่นแหละคือความปกติสุข เยือกเย็น สงบเย็น เป็นนิพพาน จึงไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ตัวอย่างนี้มีนิพพาน ความสงบเย็นเป็นปกติ ไม่บวกไม่ลบ ไม่ขึ้นไม่ลง ไม่ฟูไม่แฟบ เป็นวัตถุประสงค์มุ่งหมาย

ความมี สติ - ปัญญา - สัมปชัญญะ - สมာธิ (ธรรม ๔ เกลอ)

มีสติเร็ว มีปัญญาพอ มีสัมปชัญญะเข้มแข็ง
มีสมามิมั่นคง สิ่งเหล่านี้ถ้ายังไม่มี ก็รีบฝึกให้มีเถิด

ฝึกสติให้เร็ว มีปัญญา เอาความถูกต้องมา
เผชิญหน้ากับอารมณ์ไม่หลงบวกหลงลบ สัมปชัญญะ
คือตัวปัญญาที่เอาแบ่ง ๆ ให้ถูกต้องเป็นเรื่อง ๆ เผชิญ
หน้ากับอารมณ์ที่มีสมามิ จิตใจมั่นคงเข้มแข็ง ระดม
กำลังลงไปแล้วก็มีปัญญา ศึกษาไว้เพียงพอทุกแง่
ทุกมุมที่จะดับทุกข์ ถ้าไม่มีต้องศึกษาไว้ให้พร้อม

พอเกิดเรื่องขึ้นมา ใช้อย่างเดียวคือ สติ ซึ่ง
แปลว่าถูกต้องอย่างเดียว สำหรับการเผชิญหน้า
กับอารมณ์อันนี้ เรียกว่า สัมปชัญญะ ปัญญาใน
หน้าที่เฉพาะเหตุการณ์โดยตรง สัมปชัญญะที่มีสมามิ
เข้มแข็ง สัมปชัญญะก็สู้กับอารมณ์ได้ ก็ไม่ตกเป็นฝ่าย
บวกฝ่ายลบ ไม่เป็นกิเลส ไม่เป็นความทุกข์

มีธรรมพื้นฐาน

เราต้องศึกษาไว้ให้พอ แม้ว่าใช้ ใช้อย่างเดียว เช่นที่บ้านเรือนของเรามีตู้ยา มียาครบทุกอย่าง แต่ไม่มีใครกินยาที่เดียวทุกอย่างหรอก ไม่มี ต้องกินยาเฉพาะยา เฉพาะเรื่องเฉพาะโรค อย่างเดียวขาดเดียนั้นนะ

นี่สติต้องไปเอาปัญญาชนิดนี้มาทันเหตุการณ์ ควบคุมตนเองไว้ ไม่ให้โง่ ไม่ให้หลง ไม่ไปเป็นบวก ไม่ไปเป็นลบ ไม่เกิดกิเลสบวกไม่เกิดกิเลสลบ จึงจะมีธรรมะได้

แม้แต่ความรู้สึกรวมๆ รักเพื่อนบ้าน เห็นแก่่บรรพบุรุษ เคารพความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น รักเกียรติของบ้านเกิดเมืองนอนที่เคยมีมาแต่กาลก่อน นี่พอจะห้ามจิตใจได้มากเหมือนกัน มีธรรมะพื้นฐาน อย่างนี้ก็ไม่น้อย ขอให้มึ่สิ่งเหล่านี้ ที่จะช่วยให้มีธรรมะ ธรรมะที่สามารถเผชิญเหตุการณ์แก้ไขวิกฤติการณ์ทั้งหลายได้

ใครจะช่วยให่ปฏิบัติธรรมะ

ใครจะช่วยทำให้มีการปฏิบัติธรรมะ

ความมี “hiriโอดตັปปะ” ของตนเอง

ข้อต่อไปนี้จะพิจารณากันว่า อะไรหรือใครที่จะช่วยให้มีการปฏิบัติธรรมะ

พูดสั้น ๆ แล้ว ถ้าไม่มีการปฏิบัติธรรมะ ธรรมะไม่มีทางมาช่วยได้ พระรัตนตรัยก็ไม่มาช่วย ต้องมีการปฏิบัติธรรมะ ปฏิบัติตามพระรัตนตรัย

ใครล่ะที่จะมาช่วยให้มีการปฏิบัติธรรมะ ผีसाงเทวดาที่ไหนจะช่วยได้ ไม่มีทาง ผีसाงก็ได้แต่สาปแช่งคนที่ไม่ปฏิบัติธรรมะ ถ้าเป็นผีसाงที่ดี แต่ถ้าเป็นผีसाงชั้นเลว ก็ช่วยผสมโรงกันใหญ่ ไสหัวให้คนปฏิบัติผิดปฏิบัติเลว ปฏิบัติชั่ว ไปหวังพึ่งพาผีसाงเทวดาไม่ไหวหรอก

ต้องอาศัย “hiriโอดตັปปะ” ของตนเอง

hiri ละอายต่อความชั่ว

โอดตັปปะ เกลียวกลัวความชั่ว

หิริ ละอายความชั่ว ไม่ต้องมีใครเห็น เห็น
ตัวเอง ทำเองก็ละอายเหลือประมาณ ทำไม่ลงหรือ
โอดตปปะ กลัวความชั่ว ไม่ต้องกลัวกฎหมาย ไม่ต้อง
มีตำรวจมาคอยขู่หรือ กลัวความชั่วอย่างนี้เรียกว่า
หิริ โอดตปปะ

บูชาสิ่งที่พระพุทธเจ้าบูชา

ถ้ามีหิริโอดตปปะอย่างนี้แล้ว ก็ไม่มีปัญหา
อะไรเกิดขึ้นทั่วทั้งโลก ไม่เฉพาะเมืองนครฯ หรือ
ถ้าคนมีหิริโอดตปปะแล้ว คุ้มครองโลก คุ้มครองโลก
ให้ปลอดภัย มีสติปัญญา มีความไม่ประมาท เพราะ
หิริโอดตปปะ ไม่ประมาท ไม่มักง่ายไม่อวดดี ไม่ทำ
เล่นๆ กับสิ่งเหล่านี้

มีสติปัญญาความรู้ที่เพียงพอ มีความควบคุม
จิตใจที่ดี ที่นี้ก็รู้จักคุณของธรรมะ แล้วก็ตั้งใจที่จะมีธรรมะ
บูชาคุณของธรรมะ บูชาสิ่งที่พระพุทธเจ้าบูชาเคารพ
อย่าลืมนะว่าพระพุทธเจ้าเคารพธรรมะ และพวกเราเอง
ไม่เคารพสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเคารพ จึงมีปัญหา

ถ้าเคารพสิ่งที่พระพุทธเจ้าเคารพอย่างเดียวกัน
ก็ไม่มีปัญหา

เคารพธรรมะ เคารพความถูกต้อง เคารพ
หน้าที่ที่ถูกต้อง ตั้งใจบูชาคุณของพระรัตนตรัย มีจิตใจ
อย่างนี้ จะเคารพธรรมะโดยแน่นอน แต่เดี๋ยวนี้ไม่รู้จัก
ไม่รู้จักรักรณะ ไม่รู้จักพระรัตนตรัย ก็เลยไม่เกิดการก
ระทำอันนี้

ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

แม้ที่สุดแต่ว่า ความกตัญญู ความกตัญญู
รู้คุณค่าของสิ่งต่างๆ ความกตัญญูนี้ก็ยิ่งช่วยแก้ปัญหา
ได้มาก ถ้าทุกคนมีความกตัญญู โลกก็ไม่เป็น
อย่างนี้ เพราะทุกคนมีบุญคุณแก่กันและกัน แม้แต่
สัตว์เดรัจฉานต้นไม้ต้นไร่ แผ่นดินก็มีบุญคุณแก่
มนุษย์

ถ้ามนุษย์มีความกตัญญูก็ไม่หลง ทำความชั่ว
ใดๆ ไม่หลง

ยิ่งกตัญญูต่อบรรพบุรุษแล้วยิ่งวิเศษ แต่
ทำกันพอเป็นพิธี อยากรจะทำเชิงเม็งก็ทำเป็นพิธี
ไม่ได้ทำด้วยความรู้สึกสุดหัวใจ กตัญญูต่อบรรพบุรุษ
ไม่ให้บรรพบุรุษผิดหวังแต่ทำพอเป็นพิธี ถ้ากตัญญูต่อ
บรรพบุรุษแล้ว ต้องกระทำอย่าให้บรรพบุรุษผิดหวัง

บรรพบุรุษเขาหวังอย่างไร ตั้งใจว่าอย่างไร
สร้างสรรค์อะไรลูกหลานอย่าทำให้ผิดหวัง เพราะจะไป
เข้ารูปเข้ารอยต่อธรรมะแน่นอน บรรพบุรุษหลับตาตาย
ไปแล้ว ไม่มีใครคิดถึง ไม่มีใครสนใจ แต่หลับตาตายไป
แล้วก็จริง ยังหวังอยู่ว่าข้างหลังจะทำกันอย่างถูกต้อง
ขอให้คิดอย่างนี้ ขอให้เคารพบรรพบุรุษอย่างนี้ อย่าทำ
อะไรผิดพลาดเลวร้ายขึ้นมา ความกตัญญูช่วยได้มาก
ถึงอย่างนี้ นี่พากันลืมเสียหมด ตายแล้วก็แล้วกัน

ขอบเขตของความกตัญญูกว้างขวาง ไม่มี
อะไรที่จะไม่มีบุญคุณต่อกัน ไม่มีมนุษย์คนไหนที่
ไม่มีบุญคุณต่อกัน ช่วยกันทำโลกให้งดงาม ให้มี
ปกติสุข ก็มีบุญคุณแก่กันและกัน

พอเราเกิดมาในโลก ก็ได้อาศัยสิ่งที่คนก่อนๆ
เขาสร้างไว้ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นความรู้ วัฒนธรรมอะไร

ก็ตามที่สร้างไว้ เราเกิดมาก็ได้ใช้เครื่องนุ่งห่ม ได้กินยา
อะไรต่างๆ ตามที่บรรพบุรุษแต่ก่อนเขาได้ทำไว้แต่ก็
ไม่มีใครกตัญญู

ขอทบทวนว่า ต้องมีหิริโอตตปปะ ต้องตั้งใจจะ
บูชาคุณของพระธรรมหรือพระรัตนตรัย ต้องกตัญญูต่อ
บรรพบุรุษที่หลับตาตายไปแล้ว นี่จะช่วยให้เกิดความ
ละอายในการที่ไม่ปฏิบัติธรรม เกิดความละอายขึ้นมา
ก็จะปฏิบัติธรรม ถ้าระลึกอยู่อย่างนี้

จะร่วมมือกันอย่างไรในการแก้ปัญหา

ก. ระยะสั้นทันด่วน เผด็จการโดยธรรม

ที่นี่จะพูดข้อต่อไปว่า เราจะร่วมมือกัน
อย่างไรในการแก้ปัญหานี้

เราจะทำคนเดียวไม่ได้ เป็นเรื่องของสังคม ของ
ทั้งหมด ของทั้งโลก ที่เราจะต้องร่วมมือกันเต็มขนาด

ร่วมมือกันแก้ปัญหา ต้องใช้หลักกรรมดาทั่วไป
คือแบ่งออกเป็น ๒ ระบบ ระบบหนึ่งระยะสั้นทันด่วน
ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ระบบที่สองคือระยะยาวที่จะหวัง
ผลข้างหน้า อันนี้แน่นอนกว่า แน่หนอนกว่าระยะสั้น แต่
เดี๋ยวนี้ระยะสั้นก็จำเป็น มันกำลังจะวินาศอยู่รอมร่อแล้ว
ก็จะแก้ไขในระยะสั้นให้รอดไปได้ แก้ไขในระยะยาวให้
ตลอดรอดฝั่งไปจริงๆ ก็ต้องร่วมมือกัน

ในระยะสั้นทันด่วนนี้ ก็เป็นหน้าที่ของผู้มี
อำนาจ หรือวงการที่มีอำนาจจึงจะทำได้ และต้องทำ
อย่างเผด็จการ พวกเราเดี๋ยวนี้ตามกันฝรั่ง เกลียดคำ
ว่าเผด็จการ คือทั้งโลกเกลียดคำว่าเผด็จการ เราพลอย
ไม่ชอบกับเขาด้วย

ที่จริงเผด็จการนี้จำเป็นในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า หรือทันด่วนทันเหตุการณ์ เฉพาะหน้าที่ ร้ายกาจ ต้องแก้ด้วยเผด็จการโดยผู้มีปัญญา โดยผู้มีเมตตา ไม่ต้องกลัวถ้ามีปัญญา มีเมตตาเหมือน พระพุทธเจ้าแล้ว ใช้เผด็จการเถิด

อย่าลืมนะ เรารอดตัวมาได้ด้วยไม้เรียว เผด็จการของพ่อแม่ ถ้าไม่มีไม้เรียวพ่อแม่เผด็จการแล้ว ไม่เป็นเนื้อตัวอย่างนี้หรอก

เมื่อเราโตขึ้นมา เราเกลียดเผด็จการ เมื่อได้รับคำสั่งสอนสมัยใหม่ ประชาธิปไตยบ้าง แต่หารู้ไม่ว่า บางอย่างไม่ได้นะ การอบรมจากพ่อแม่เพราะไม้เรียวนี้ ครูบาอาจารย์ บิดามารดามีการเผด็จการ ไม่ยอมให้ ทำความผิด อย่าเกลียดกลัวเหมือนกลัวผีอะไรไปเสีย จะโง่ไปอีกด้านหนึ่ง

ทำด้วยปัญญา ทำด้วยเมตตา

เผด็จการในบางครั้งบางคราว โดยผู้มีปัญญา มีเมตตาจำเป็นที่สุด มีประโยชน์ที่สุด

ถ้าไปเที่ยวพุมเรียง ไปสังเกตดูจะเห็นวัด
สมุหนิมิตซึ่งสร้างในรัชกาลที่สาม เป็นวัดสมบูรณแบบ
ใหญ่โตอย่างกับวัดในกรุงเทพฯ ทุกอย่าง เขาสร้างเสร็จ
ในสามเดือน ใช้อำนาจเผด็จการสร้างเสร็จภายในสาม
เดือน ประชาธิปไตยสามสิบปีก็สร้างไม่เสร็จ ก็ไม่มี
อะไร ไม่เลวร้ายอะไร ถูกเขียนบ้าง คนสองคนสามคน
เหลวไหลนี้ก็ถูกเขียน แต่ก็สร้างเสร็จภายในสามเดือน
วัดใหญ่โตมโหฬารสมบูรณแบบทุกประการ

อินเดียในยุคพระเจ้าอโศกจึงเป็นเหมือนกับ
ยุคทอง มีแต่ความสงบสุขสันติภาพ พอสิ้นสมัยพระเจ้า
อโศกแล้วก็กลับไปตามเดิม

คนที่มีปัญญา มีเมตตา เหมือนพระพุทธเจ้า
เผด็จการได้เต็มที่ไม่ผิดพลาด เพราะทำด้วยปัญญา
ด้วยเมตตา ไม่ยอมให้ไหล ไม่ยอมให้เหลวไหล เหมือน
พ่อแม่รักเราไม่ยอมให้เราเหลวไหล เผด็จการอย่างนั้น
ยังจำเป็นอยู่

ปรับปรุงเจ้าหน้าที่ให้เข้มแข็ง เป็นปราชญ์บุคคล

ต้องมีเจ้าหน้าที่ที่เข้มแข็ง ก็เป็นปราชญ์บุคคล
หายาก มีแต่เจ้าหน้าที่ที่กินสินบน ก็ทำไม่ได้ มีแต่เจ้า
หน้าที่ที่เข้มแข็งเป็นปราชญ์บุคคลเท่านั้น ที่จะทำให้
ขอให้เข้าใจกันได้

ปราชญ์บุคคล คือ ผู้เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น

ถ้าเจ้าหน้าที่เป็นอย่างนี้ ก็คงจะรอดแหละโลกนี้
ครูบาอาจารย์ดี ตำรวจก็ดี หน้าที่แบบไหนดี ถ้าทำ
หน้าที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ก็เป็น
ปราชญ์บุคคล มีการลงโทษสมควรแก่ความผิด เมื่อเป็น
อันทพาลมากก็ลงโทษอย่างแบบโบราณที่เขาทำกันใน
อาหรับ ในพวกนั้นซึ่งลงโทษอาชญากรกันอย่างรุนแรง
แบบโบราณ มีความสงบมากกว่า เมื่อผู้คนเลิกทำ
อย่างนั้น ก็ต้องใช้ความเฉียบขาดเข้มแข็ง

แต่ทั้งหมดนี้ ก็ต้องเป็นเพียงระยะสั้น ผล
เฉพาะหน้าซึ่งจำเป็น ระยะสั้นแก้ไขกันไปได้โดยผู้มี

ปัญญา มีเมตตา มีใจเป็นธรรม เผด็จการเป็นบุญเป็น
กุศล

ระยะยาว รัฐบาลต้องการและกล้าหาญ พอที่จะมีศีลธรรม

ที่นี้มาถึงการแก้ปัญหาระยะยาว ระยะยาวไม่
ประสงค์อย่างนั้น ทำเพื่อผลระยะยาว ไม่ต้องเผด็จการ
เอาเป็นเอาตายกันอย่างนั้น ต้องอย่างละมุนละม่อม
อาศัยศีลธรรม คือธรรมะอย่างประณีต อย่างนิ่มนวล
โดยเฉพาะอย่างยิ่งอบรมไม่ให้เห็นแก่ตัว

แต่เดี๋ยวนี้ไม่กล้า ไม่กล้ามีศีลธรรม โดยเฉพาะ
รัฐบาล รัฐบาลทั้งหลายในโลกนี้ไม่กล้ามีศีลธรรม
ไม่กล้ามีธรรมะในขั้นนี้ คือไม่เห็นแก่ตัวนี้ กลัวว่าจะ
เสียเปรียบฝ่ายตรงข้าม คิดว่าเรามาแล้วมีศีลธรรม อีก
พวกหนึ่งไม่มีศีลธรรม ก็ได้เปรียบ เลยไม่กล้า ไม่กล้า
มีศีลธรรม รัฐบาลไม่กล้าหาญพอที่จะยึดถือหลักธรรม
เพราะกลัวฝ่ายตรงข้ามจะได้เปรียบ หรือบางทีก็โกงเวลา
เพราะถือว่ามีศีลธรรมไม่เจริญ ชำชัดกับความเจริญ

ที่ต้องการจะรุดหน้า ไม่มีศีลธรรมก็ทำกันไปอย่างนั้น
แหละด้วยความขลาดด้วยความไม่เข้าใจ

อบรมให้ทุกคนมีธรรมะ มีหน้าที่ที่ถูกต้อง โดย
เฉพาะความไม่เห็นแก่ตัว ถึงแม้ว่าจะอยู่กันหลาย ๆ
ศาสนา ก็ขอให้ทำความเข้าใจกันให้ได้ ดึงตัวศาสนา
ขึ้นมา ศาสนาของคุณสอนความไม่เห็นแก่ตัวไหม นี่ก็
จะคบกันได้ทุกศาสนา

ต่างมีธรรมะของตน ๆ แม้ในศาสนาที่ต่างกัน

ทุกศาสนาสอนความไม่เห็นแก่ตัวทั้งนั้นแหละ

แต่คนไม่ปฏิบัติ ศาสนาจึงเป็นหมิ่น พุทธ ศริสต์
อิสลาม ฮินดู ซิกข์ อะไรก็ตาม มุ่งหมายกำจัดความเห็น
แก่ตัว ศาสนาเกิดขึ้นมาก็เพื่อกำจัดปัญหาสังคมนั้น ๆ ก็
คือความเห็นแก่ตัว แต่มีวิธีการต่าง ๆ กัน เพราะบางถิ่น
สำหรับคนโง่ที่สุดจนถึงคนที่ไม่โง่ กระทั่งว่าฉลาดน้อย
ฉลาดมาก นี่ก็มีวิธีการต่าง ๆ กันตามแบบของศาสนา
นั้น ๆ แต่ทุกศาสนามุ่งหมายที่จะกำจัดความเห็นแก่ตัว

ด้วยกันทั้งนั้น หันหน้ามาพูดจำความเข้าใจกัน

แม้จะถือศาสนาต่างกัน ก็อย่าเข้าใจผิด มีหัวใจที่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันได้ ที่จะกำจัดความเห็นแก่ตัว มีธรรมะสำหรับมนุษย์โดยเพียงพอ

พวกโจรในสมัยโบราณ เคยได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ยังมีธรรมะของพวกโจร ไม่ใช่จะปล้นตะพึด จะดูตาม้าตาเรือ ดูตามเหมาะสม ทำอะไรพวกโจรก็มีธรรมะของพวกโจรเหมือนกัน แต่โจรเดี๋ยวนี้ไม่เลย เกินไปเสียอีก เพราะไม่มีธรรมะโดยประการทั้งปวง

ช่วยกันสอนธรรมะ ให้รู้ธรรมะให้ถูกต้อง

เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันสอนธรรมะ ให้รู้ธรรมะ ให้มีธรรมะ ให้ใช้ธรรมะให้ถูกต้อง

เดี๋ยวนี้เรียนๆ บำบัดลาย ๗ ไม่รู้ธรรมะ แต่พูดเป็นตุเป็นตะเลย อย่างนี้เรียนธรรมะแล้วไม่รู้ธรรมะ ต้องเรียนชนิดที่รู้เรียนธรรมะที่รู้ธรรมะ แต่เดี๋ยวนี้ ๗ ไม่มีธรรมะสักชนิดเดียว รู้ธรรมะมากแต่ไม่มีธรรมะสัก

ชนิดหนึ่ง มีแต่ธรรมชาติ ไม่ได้มีธรรมชาติจริงรู้ธรรมชาติแล้ว
ยังต้องมีธรรมชาติ มีธรรมชาติเฉยๆ ใช้ไม่ได้หรอก ต้อง
ใช้ธรรมชาติ การใช้ต้องใช้ให้ถูกต้อง หากใช้ไม่ถูกต้องก็
ไม่มีประโยชน์อะไรหรอก มีธรรมชาติแล้วต้องใช้ธรรมชาติ
ให้ถูกต้อง ต้องสอนให้เขารู้ธรรมชาติ ช่วยกันสอนและ
ส่งเสริมให้เขาปฏิบัติ เมื่อเขาปฏิบัติก็ช่วยให้เขาปฏิบัติ
ให้คล่อง ให้สะดวก ให้ถึงที่สุด ไปยกย่องสรรเสริญ
บุคคลที่มีธรรมชาติ อวยกยกย่องบูชานางงามกันอยู่เลย

เดี๋ยวนี้นางงามกำลังขึ้นสมองทั่วโลกแหละ
อย่างนี้มันไม่มีประโยชน์ในการที่จะมีธรรมชาติ บุคคล
ที่มีธรรมชาติ มีความสวยงามอย่างธรรมชาติ มีธรรมชาติ
เป็นความงามอย่างนี้แหละดี

อย่ามัวเมาประเพณี ชนิดที่เป็นอันตราย

อีกทางหนึ่งก็คือ อย่ามัวเมาประเพณี ชนิดที่
เป็นอันตราย ความถูกต้องในทางธรรมะนี้แหละเอา
ไปใช้ประเพณี แต่พวกอันตรายทำให้เสียความหมาย
เดิม อย่างทอดกฐินนี้ ไม่มีความประสงค์มุ่งหมายเดิม
เหลืออยู่ ตามวินัยตามอะไรไม่มี

ยกตัวอย่างทอดกฐินที่เขากระทำ เขาต้องการให้ทำจีวรเป็นสามัคคีกันทำ ทุกคนมาทำกัน ตั้งแต่พระเถระจนถึงพระบวชใหม่ สามเณรน้อยๆ ต้องมาช่วยกันหาฟืนต้มน้ำ ทำน้ำย้อม เย็บผ้าทำกันเสร็จในวันเดียว ต้องเก่งในการทำ ต้องมีฝีมือ ต้องสามัคคีไม่ยกเว้นใคร และก็ให้แก่ผู้ที่ไม่มีจีวรหรือจีวรขาด ถ้าทำอย่างนี้กฐินก็ถูกต้องตามพระพุทธรประสงค์ ไม่เห็นแก่ตัวอย่างยิ่ง เสียสละอย่างยิ่ง มีฝีมือด้วย

เดี๋ยวนี้เปล่า ไม่มีอย่างนี้เลย กลับกลายเป็นโอกาสที่จะกินเหล้าเมายา เดินร่ำสรवलเสเฮฮา รถคว่ำที่เดียวตายเป็นสิบๆ ไม่ได้ทำให้วัตถุประสงค์เดิมเหลืออยู่เป็นหลัก ระวังประเพณีชนิดนี้จะปล้นศาสนา ไปทำเป็นประเพณีขึ้นมา นี่ก็ต้องระวังประเพณีที่หล่อเลี้ยงกิเลสตัณหาโดยไม่รู้สีกตัว

เลิกไสยศาสตร์มาเป็นพุทธศาสตร์

ที่นี่ยากจะพูดเป็นสิ่งที่สุดท้ายว่า เป็นพุทธศาสตร์ มีพุทธศาสตร์ อย่างมีไสยศาสตร์

ไสยยะแปลว่าหลับ นอนหลับ ไสยศาสตร์แปล
ว่าศาสตร์ของคนหลับ หลับเป็นปี ๆ ไสยยะนะ

พุทธศาสตร์ ศาสตร์ของคนตื่นลืมตาแจ้วแหว
อยู่ มีพุทธศาสตร์เถิด อย่างมีไสยศาสตร์

ศาสตร์ของคนหลับนี้ไม่รู้อะไรที่ควรจะรู้ ก็
หวังฟังสิ่งอื่นรอบตัว หวังฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรไม่รู้ ไม่
เคยคิดที่จะฟังตนเอง ฟังผีसांगเทวดา พระเจ้าไปตาม
เรื่องที่ไม่รู้ว่าอะไรอยู่ที่ไหน ถ้าเป็นอย่างนี้ก็เรียกว่า
ไสยศาสตร์ เอาความศักดิ์สิทธิ์ไปยึดเยียดให้ เสาหลัก
บ้าง จอมปลวกบ้าง ต้นไม้บ้าง สัตว์บ้างอะไรบ้าง แล้ว
ก็บูชากันอย่างนี้เป็นไสยศาสตร์

พูดไปแล้วมันกระทบกระเทือน ไสยศาสตร์มัน
กำลังระบดทั่วไป เรื่องเสือเมืองศาลหลักเมือง เรื่อง
ไสยศาสตร์ ไม่ใช่พุทธศาสตร์หรอก ไม่ได้ฟังตนเองด้วย
สติปัญญาแล้ว เป็นไสยศาสตร์ทั้งนั้นแหละ ขอให้เรามี
พุทธศาสตร์แทนไสยศาสตร์

อีกทีหนึ่งก็ว่าเราจะยึดหลักความจริง ไม่
แสวงหาสิ่งมาแก้ตัว คำแก้ตัว ข้อแก้ตัวหาได้เยอะเยอะ

ไปหมด อย่าใช้และอย่าหวังเอามาใช้แก้ตัวให้กิเลส จง
มีความถูกต้อง มีความซื่อตรง ไม่ต้องแก้ตัว ยึดหลัก
ความถูกต้องแล้วก็ไม่ต้องแก้ตัว

ถ้าเราจะเอาผ้ามาห่มพระบรมธาตุ ต้อง
เป็นคนบริสุทธิ์สะอาด ไม่ใช่ทำความผิดติดตัว มี
ปากสกปรก มีมือเท้าสกปรก แห่ผ้ามาห่มพระบรม
ธาตุเพื่อแก้ตัว เพื่อไล่อ้างบาป อย่างนี้เป็นไปไม่ได้
ไม่มีประโยชน์ เป็นไสยศาสตร์ไปเสียอีก ต้องเป็นคน
สะอาดทั้งร่างกาย จิตใจและวาจา จึงจะเอาผ้ามาห่ม
พระบรมธาตุ แสดงความที่เรามีความถูกต้อง อยู่กะเนื้อ
กะตัว อย่าให้เป็นพิธีต้องเป็นข้อแก้ตัว ทำเป็นประเพณี
สำหรับกินเหล้าเมายาไปเสียอีก อย่างนั้นไม่ถูก

ยกตัวอย่างสักอย่าง เอาผ้ามาห่มพระบรม
ธาตุอย่างนี้ ก็ต้องเป็นการกระทำของผู้บริสุทธิ์ ของผู้
มีธรรมะ ไม่ใช่ทำความชั่วแล้วก็มาแก้ตัว โดยเอาผ้า
มาห่มพระบรมธาตุ ไม่มีทางที่จะสะอาดได้ นี้เรียกว่า
ถือธรรมะเป็นหลักกัน แล้วก็ทำอย่างนี้แหละ

เลิกศาสตร์ของคนหลับ มามีศาสตร์ของคนตื่น
หวังการกระทำที่ถูกต้องแล้วจะช่วยให้

การกระทำที่ถูกต้องจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ได้
แต่ถ้ากระทำอย่างไม่ถูกต้อง ก็ไม่ช่วย เอาพระเครื่องมา
แขวนคอให้เต็มคอหิ้งก็ช่วยอะไรไม่ได้

**เอาพระเครื่องมาแขวนคอคนทุกคน ใน
โลกนี้ก็ไม่มีสันติภาพ ถ้าไม่ปฏิบัติธรรมะ**

หรือจะพัฒนาให้ฝนตกลงมาเป็นทองคำ ก็ช่วย
ไม่ได้ ไม่มีสันติภาพ ให้ฝนตกลงมาเป็นทองคำ ก็ฆ่า
กันตายเพราะแย่งกันเก็บทองคำหรือใครมีไว้ก็ถูกปล้น
ถูกจี้ เอาทองคำไปลงทุนเพื่อส่งเสริมสร้างสรรค์สิ่งทีล่อ
กิเลสเต็มบ้านเต็มเมือง ฝนจะตกลงมาเป็นทองคำก็หา
สันติภาพไม่ได้ เพราะไม่มีความถูกต้อง ขอให้มีความ
ถูกต้อง ฝนไม่ตกลงมาเป็นทองคำก็มีสันติภาพได้

เราจะทำพิธีรีตองให้เต็มบ้านเต็มเมืองแต่ไม่มี
การปฏิบัติธรรมะ ก็ไม่มีสันติภาพ ขอให้สนใจเถอะ เรา
ต้องมีความถูกต้องในหน้าที่ ธรรมะคือความถูกต้อง

พูดเพื่อแก้ปัญหาเมืองนคร

รับพุทธศาสนาพร้อมกัน ในสมัยศรีวิชัย กว่าพันปี

นี่เรียกว่าพูดกันตรงๆ นะ ก็มาบอกให้พูดเพื่อ
แก้ปัญหาเมืองนคร ก็ถือสิทธิ์โอกาสในฐานะที่เป็นชาว
นครคนหนึ่งด้วยเหมือนกัน เลยพูดตรงๆ ไม่กลัวใคร

รอบอ่าวบ้านดอนนี่เนื่องถึงกันหมด
นครศรีธรรมราช กาญจนดิษฐ์ เวียงสระ ศิริรัฐ
ไชยา ว่าไปแล้วรอบอ่าวบ้านดอนเคยสัมพันธ์กัน
อย่างยิ่ง รับพระพุทธศาสนาพร้อมกันในสมัยศรีวิชัย
พันกว่าปีมาแล้ว ท่านทั้งหลายเหล่านั้นปฏิบัติธรรมะ
สูงสุด มีความสงบสุข จนแม้แต่บทร้องเพลงที่ใช้ร้อง
เพลงกล่อมลูกให้ลูกนอน ก็เป็นเรื่องนิพพาน

มะพร้าวนาพิเก ต้นเดี่ยวโนเน กลางทะเลชี้ฝั่ง
ฝนตกไม่ต้อง ฟ้าร้องไม่ถึง กลางทะเลชี้ฝั่ง ถึงได้แต่
ผู้พันบุญ

จะมีก็แต่รอบอ่าวบ้านดอนนี่ ที่อื่นไม่มีหรอก ยัง
จะยึดไปถึงพัทลุงหน่อยแต่ก็ยังเนื่องกันอยู่ ความเจริญ

ของพระพุทธศาสนาในสมัยศรีวิชัยเมื่อพันกว่าปีมาแล้ว
เจริญกันจนแม้แต่เพลงกล่อมลูกให้นอนก็เป็นเรื่องของ
นิพพาน ก็มีอยู่หลายๆ เพลงที่นคร ไม่รู้เป็นอย่างไร ก็
เชื่อว่าเหมือนกัน เรื่องมะม่วงหิมพานต์ก็ดี เรื่องส้มซ่า
ก็ดี เรื่องบทกล่อมลูกหลานเป็นเรื่องของนิพพานทั้งนั้น
แต่คนร้องก็ไม่ว่าอะไร คนแกกัตายไปหมดแล้ว ไม่มี
ใครร้องก็สูญหายไปหมดแล้ว

ทรายทุกเม็ดเหยียบย่ำโดยคนมีธรรมะ

ผู้มีธรรมะสูงสุด เหยียบย่ำดินทุกเม็ด
ทรายทุกเม็ดให้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะความบริสุทธิ์ของ
การปฏิบัติธรรมะ

ขอให้ถือว่าดินแดนนี้เคยศักดิ์สิทธิ์ ทรายทุก
เม็ดเคยเหยียบย่ำโดยคนมีธรรมะ

แต่ลูกหลานทำสกปรกเลอะเลือนไปหมด แล้ว
จะเอาอย่างไร

ย้อนกลับไปใหม่เถิด ถึงความเจริญรุ่งเรืองด้วย
ธรรมสมัยเมื่อพันกว่าปีมาแล้ว เรียกว่าสมัยศรีวิชัย นี้

เรามีศีลธรรม มีวัฒนธรรมสูงสุดกัน ถึงขณะนี้ก็ค่อยๆ
เสื่อมหายไป ความเลวร้ายก็เกิดขึ้นมาแทนเป็น
วิกฤติการณ์ แสดงบทบาทมาก ไม่เฉพาะที่นครหอรก
แม้ที่สุราษฎร์ก็เหมือนกัน มีปัญหาอย่างนี้เหมือนกัน
เพราะละทิ้งธรรมะ ไม่ถือธรรมะโดยธรรมชาติ ไม่ถือ
ธรรมะโดยความรับผิดชอบ

ต้องถือหลักพุทธศาสนาในการดับทุกข์

เราจะต้องถือหลักพุทธศาสนาในการดับทุกข์
เราจะต้องถือหลักของธรรมชาติ ธรรมชาติมีไว้อย่างไร
มีกฎเกณฑ์อย่างไร ปฏิบัติแล้วไม่เกิดความทุกข์ ถือ
เคร่งครัด ถือตามหลักศาสนาก็ได้ ถืออย่างกฎของ
ธรรมชาติก็ได้ เต็มวันยิ่งสำคัญมาก

ที่ว่าโลกนิยมวิทยาศาสตร์ ต้องปรับปรุงหลัก
พุทธศาสนาและการปฏิบัติให้ตรงหลักวิทยาศาสตร์
เป็นที่ยอมรับได้ในโลกที่กำลังเจริญด้วยวิทยาศาสตร์
จะได้ดึงวิทยาศาสตร์มาสู่สันติภาพ ไม่อย่างนั้นก็จะเอา
วิทยาศาสตร์ไปส่งเสริมกิเลสตัณหาหมดให้โลกนี้วินาศ

วินาศในเวลาอันสั้นถ้าเอาความเฉลียวฉลาดไปส่งเสริม
กิเลสตัณหา

พุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์สูงสุด แต่ว่าเป็น
เรื่องทางจิตใจ ก็ต้องทำให้เป็นที่รู้ เป็นที่เข้าใจกันใน
หมู่นักวิทยาศาสตร์ ก็จะชวนกันหันหลังเดินทางกลับ
ให้ถูกต้อง ตรงต่อความดับทุกข์คือนิพพาน ความ
เยือกเย็นไม่มีกิเลสไม่มีไฟ ไม่มีความร้อนหรือความทุกข์

ธรรมะต้องอยู่ในตัวคน

รวมความว่าเราจะต้องมีธรรมะอยู่ที่เนื้อที่
ตัว ธรรมะจึงจะแก้ปัญหาของเราได้ ถ้าแยกธรรมะ
ไว้ต่างหาก ธรรมะก็ปัญหาอะไรไม่ได้ ต้องมาอยู่ที่
เนื้อที่ตัว คือการปฏิบัติธรรมะ พระรัตนตรัยก็เหมือนกัน
ไม่มีอานุภาพศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ท่านก็อยู่แต่พระรัตนตรัย
เว้นไว้แต่มาอยู่กับเรานี้ เราปฏิบัติให้มีพระรัตนตรัย

ถ้าอ้างว่าพระรัตนตรัยเฉยๆ มีอำนาจมี
ปาฏิหาริย์ เป็นไสยศาสตร์ไปแล้ว ไม่ใช่พุทธศาสตร์
เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่รู้ว่าอะไร เหมามาเองว่าอย่างนั้น

พระรัตนตรัยจะกลายเป็นไสยศาสตร์ไปเสียอีก ต้องเอาพระรัตนตรัยมาอยู่ในอำนาจแห่งเหตุผลในการประพฤติปฏิบัติอยู่เพื่อจำกัดความทุกข์ พระรัตนตรัยจึงจะเป็นสิ่งที่มีอานุภาพช่วยเราได้

ต้องเป็นธรรมะที่มีอยู่ในคนผู้ปฏิบัติ ไม่ใช่อยู่ในตู้พระไตรปิฎก อย่างนี้ช่วยไม่ได้ ต้องมาอยู่ที่เนื้อที่ตัวปฏิบัติอยู่ที่กาย วาจา ใจ และรับผลปฏิบัติอยู่อย่างนี้จึงจะช่วยได้

ธรรมะ ธรรมะ คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเคารพ ไม่ใช่คำสั่งสอนพระพุทธเจ้าอย่างที่ถูกเด็ก ๆ ท่อง

พระพุทธเจ้าทรงเคารพหน้าที่ที่จะให้รอด ท่านเคารพหน้าที่สูงสุด พวกเราเหลวไหล ขบถต่อหน้าที่ คดโกงหน้าที่ ยักยอกหน้าที่ หลอกหลวงหน้าที่ ไม่จริงต่อหน้าที่ พระพุทธเจ้าท่านจริงต่อหน้าที่ ท่านเคารพหน้าที่ จริงสมกับที่ท่านประกาศว่า “พระพุทธเจ้าทุกพระองค์เคารพหน้าที่”

พวกเราทำงานกันแบบนี้หรือเปล่า

ท่านเคารพหน้าที่โดยปฏิบัติหน้าที่ให้ครบรอบ
วงจรวินคืน ถ้ายังไม่ทราบขอให้ทราบ พระพุทธเจ้า
ก่อนที่รุ่งสว่าง ท่านเล็งญาณส่องโลก ใช้คำว่าอย่างนี้
สอดส่องที่ไหน ตามที่ได้สังเกตไปแต่ละวัน แต่ละวัน
ท่านไปที่ไหน มีใครที่เหมาะสมที่จะไปโปรดได้ ท่าน
ก็ไป รุ่งเช้าท่านก็ไปบังนทบาททางนั้น ถือโอกาสไป
โปรดเลย เอาตัวมาสู่ธรรมะ เป็นอย่างนี้ แม้ว่าจะเที่ยง
สายอย่างไรก็ตามอยู่ที่นั่น ไม่ได้เห็นแก่การฉันอาหาร
การพักผ่อน เที่ยงก็พักผ่อนน้อยหนึ่งพอหายร้อน
บ่ายก็เข้ามาวัด ก็มาสอนคนที่มาที่วัดอีก ประชาชนไป
หาตอนบ่ายตอนเย็น พอตกค้ำลงพระก็จะอยู่ประจำที่
วัด พระองค์ก็สอนภิกษุโอวาทั้งแก่พระภิกษุสามเณรที่
อยู่ประจำวัด พอดึกก็สอนเทวดา เทวดามาจากสวรรค์
เทวดาคือพระเจ้าแผ่นดิน ราชา มหากษัตริย์ สมมติเทพ
เหล่านี้ก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าตอนดึกทั้งนั้น ท่านก็แก้
ปัญหาให้จนจบจนหมดสิ้น จนดึกตื่นเหลือเวลาพักผ่อน
น้อยเดียวก็วันรุ่งแล้ว ก็ต้องส่องโลกว่าวันนี้จะโปรด
ใครอีก แล้วท่านทำอย่างนี้ครบวงจร

พวกเราทำงานกันอย่างนี้หรือเปล่า

คิดดูสิท่านทำงานวันหนึ่งเกิน ๘ ชั่วโมง ทำอย่างจริงจังด้วย ท่านไปโปรดท่านก็เดินไป ไม่มีรถยนต์ใช้ พระบรรพชิตนักบวชทั้งหลายเหล่านี้ถือเป็นธรรมเนียมว่าด้วยว่าไม่นั่งเกวียน ไม่นั่งรถม้าซึ่งมันเทียมด้วยสัตว์มีชีวิต ยานพาหนะที่เทียมด้วยสัตว์มีชีวิต ไม่นั่ง ดังนั้นพระพุทธเจ้าก็ต้องเดิน การเดินเป็นประโยชน์ รองเท้าก็ไม่มี ร่มก็ไม่มี เท่าที่สังเกตในพระบาลีท่านเดินก็โยชน์ก็ตาม แม้ในวันที่จะปรินิพพานก็ยังเดินอยู่เป็นโยชน์ๆ หัวค้ำจะไปปรินิพพานแล้วยังมีคนมารบกวนให้สอน เป็นปริพาชกคนหนึ่ง ท่านก็สอน ภิกษุทั้งหลายจะไล่ไปไม่ให้มารบกวน ท่านก็บอกว่าอย่าไล่ไป ให้เอามาให้ ท่านก็สอนจนได้บรรลุธรรมต่อมสาไม่ก็นาทีกินิพพาน

นิพพานในที่นี้ก็ใช้คำภาษาไทยไม่ใช่คำบาลี แปลว่าดับขันธฺเลย “ต้องพูดภาษาไทยว่าทำงานจนตาย” ทำงานจนวินาทีสุดท้าย

พวกเราทำงานอย่างนั้นกันหรือเปล่า
เคารพหน้าที่กันอย่างนั้นหรือเปล่า เคารพหน้าที่

หน้าที่ทุกอย่าง หน้าที่หาเลี้ยงชีพ หน้าที่บริหารร่างกาย
หน้าที่คบค้าสมาคมให้ถูกต้อง ถูกต้องจนยกมือไหว้ตัว
เองได้ มันมีแต่ความถูกต้อง ๆ ๆ พอใจ ๆ ๆ นึกถึงตัวเอง
ที่ใครก็ยกมือไหว้ตัวเองได้ เป็นสวรรค์อยู่ที่นั่น

ปฏิบัติหน้าที่ จึงได้สวรรค์ที่ยกมือไหว้ตัวเองได้

สวรรค์อยู่ที่ยกมือไหว้ตัวเองได้ ถ้าเกลียด
หน้าตัวเองก็เป็นนรกทันทันเหมือนกัน ถ้าได้
สวรรค์อย่างนี้ได้สวรรค์ทุกอย่าง ถ้าตกนรกอย่างนี้ก็
ตกนรกทุกชนิด ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ จึง
ได้สวรรค์ที่ยกมือไหว้ตัวเองได้ เพราะทำหน้าที่ถูกต้อง
หน้าที่คือสิ่งที่ช่วยให้รอด เพราะพอใจในการทำหน้าที่

หน้าที่ที่ช่วยให้โลกนี้ถูกต้อง บริสุทธิ์ ผุดผ่อง
งดงาม ไม่มีความทุกข์ เราอุทิศเพื่อทำอย่างนี้ ไม่ใช่
มารับจ้างเอาเงินเดือน เรามาสร้างโลกให้งดงาม ถ้าได้
เงินเดือนมาเป็นค่าใช้จ่ายก็เพื่อจะสร้างโลกให้งดงาม
อย่าเห็นแก่ค่าจ้าง แก่เงินเดือน มันจะมาอยู่บนหัวเรา

ค่าใช้จ่ายธรรมดา มันจะอยู่ใต้ฝ่าเท้าเรา ขอให้ตีค่าเงิน
อย่างนี้ ตีค่าเงินอย่างนี้

บุขางานไม่บุขาเงิน ถ้าทุกคนทำอย่างนี้ ก็ไม่
ตกไปสู่ความเห็นแก่ตัว สร้างวิกฤติการณ์จนเดือดร้อน
ไปหมดทุกหัวระแหง

ขอให้งงงานอย่างกเงิน

ถ้างงานเหง้อออกมาเป็นหน้ามณฑ์เย็น

ถ้างเงินเหง้อออกมาเป็นหน้าร้อน ร้อนๆ ไม่
อยากทำงาน ซี้เกียจไปปล้นจี้ดีกว่า

ถ้าพวกเราทุกคนงงงานไม่งกเงิน ปัญหาจะ
ไม่เกิด ไม่ว่าจะที่เมืองนครหรือที่เมืองไหน งงงานคือ
บุขาหน้าทีเหมือนกับที่พระพุทธรเจ้าท่านบุขา อย่างก
เงินด้วยกิเลสตัณหา หลงกามหลงเกียรติหลงอย่างนี้
มันงกเงิน งกกิเลสเห็นแก่ตัวด้วยอำนาจกิเลสใช้ไม่ได้
ถ้ารักตัวสงวนตัวกันบ้าง ก็จงทำด้วยสติปัญญา สิ่งที
การงานทีจะทำให้เหง้อออกมานั้น ถ้างความเห็นแก่ตัว

บุชชอบอຍมุข เป็นบริษัทของกิเลสตัณหา

ขอให้สังเกดเถิด บุชชหน้าทีทำงานเหงื่อออก มาล่างความเห็นแก่ตัว ถ้าหมดความเห็นแก่ตัว ก็เป็น พระอรหันต์ หรือถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ก็เป็นคนไม่มี ความทุกข์ ขอให้บุชชสิ่งทีพระพุทธรเจ้าบุชช เคารพสิ่ง ทีพระพุทธรเจ้าทรงเคารพ สิ่งนั้นคือหน้าที หน้าทีธรรมะ คือหน้าที

ภาษาไทยเรียกว่่าหน้าที ภาษาบาลีเรียกว่่าธรรมะ บุชชธรรมะเถิด ก็จะเป็นการบุชชสิ่งที พระพุทธรเจ้าทำนบุชช ทำนเคารพ สมกับทีเป็นสาวก ของพระพุทธรเจ้า

ถ้าเรอบุชชอารมณ์ บุชชเหื่อกิเลสหมด ก็ จะไม่มีความเป็นพุทธรบริษัทเหลืออยู่เลย เป็นบริษัท ของกิเลสตัณหา ของยักษ์ ของมาร ของภูตผีปีศาจอะไร ไม่รู้ บุชชอบอຍมุข บุชชสิ่งเหลวไหลไร้สาระเหล่านี้ จะ ไม่มีความสงบ จะสร้างแต่ปัญหา จะล้างผลาญกันทั้ง บ้านทั้งเมือง ถ้าไปบุชชสิ่งตรงข้ามเหล่านั้น

สรุปรวมเรียกง่ายๆ ว่า “บุชชอบอຍมุข” คือ บุชชปากทางแห่งอบอຍ

จงบูชาหนทางที่จะนำไปสู่นิพพาน

จงบูชาหนทางที่จะนำไปสู่นิพพาน บังคับตัวเอง บังคับตัวเองให้อยู่ในความถูกต้อง ทำแต่สิ่งที่ถูกต้องพอใจ ไม่ว่าหน้าที่อะไร ขอให้ถูกต้องและพอใจ ไม่ว่าจะอาบน้ำ ถวายอุจจาระ ปัสสาวะ อยู่ด้วยความถูกต้องพอใจตลอดเวลา กินอาหารให้ถูกต้องพอใจ จะล้างถ้วยล้างจาน การกวาดบ้านถูเรือน เป็นสมาธิ มีสมาธิอยู่ที่การล้างถ้วยล้างจานนั้นแหละ จิตจะฝึกสมาธิเหมือนกันกับที่เขาฝึกกันตามป่าตามดง เราฝึกกันที่การล้างถ้วยล้างจาน การกวาดบ้านถูเรือน อย่าเห็นเป็นของเลวทรามต่ำช้าอะไรเลย

คำว่าหน้าที่ หน้าที่ หน้าที่ ไม่มีเล็กน้อย ไม่มีต่ำช้า สูงสุดกันทั้งนั้นแหละ คือช่วยให้รอด ไม่มีอะไรที่จะช่วยให้รอด นอกจากสิ่งที่เรียกว่า หน้าที่

พระเจ้าไม่ช่วยคนไม่ทำหน้าที่

ถ้าคนไม่ทำหน้าที่ ไม่มีใครช่วย ให้พระเจ้า มาสักฟุ้งก็ช่วยอะไรไม่ได้ ถ้าคนไม่ทำหน้าที่ ช่วย

ไม่ได้หรอก ทำทนายอย่างนี้ผีसाงเทวดาจะมาช่วยก็ช่วยไม่ได้ ถึงจะมีเคราะห์ดี โชคดีก็ช่วยไม่ได้ เพราะคนไม่ทำหน้าที่ ทำหน้าที่เท่า นั้นหน้าที่จะกลายเป็นพระเจ้าขึ้นมา พระเจ้าจะไม่ช่วยคนที่ไม่ทำหน้าที่

เขาพูดกันมานานแล้ว หน้าที่จะเป็นพระเจ้า ถ้าเราทำให้สมบูรณ์ให้ถึงที่สุดแล้ว หน้าที่ก็จะกลายเป็นพระเจ้า แล้วก็จะช่วยให้รอด คนก็รอด สัตว์ทั้งหลายก็รอด ต้นไม้ก็รอด ถ้าทำหน้าที่ ถ้าไม่ทำหน้าที่ก็ตายหมด คนก็ตายสัตว์ก็ตาย ต้นไม้ก็ตาย

ในโบสถ์บางแห่งมีแต่สันเขียมซี ไม่มีการทำหน้าที่ โบสถ์นั้นก็ไม่มีธรรมะ เพราะนั่งสันแต่เขียมซี ธรรมะไปอยู่กลางทุ่งนา โถนาอยู่กลางแดดเห้งเหือท่วมตัวกลับมีธรรมะ ธรรมะคืออย่างนี้

มีธรรมะเป็นสรณะ มีตนเองเป็นที่พึ่ง

ธรรมะคือหน้าที่ หน้าที่ที่ถูกต้องแก้ความรอดรอดชีวิตด้วย รอดจากความทุกข์ด้วย ขอให้ธรรมะเป็นที่พึ่งเป็นสรณะ พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ มีธรรมะ

เป็นที่พึ่ง มีธรรมะเป็นสรณะ มีตนเองเป็นที่พึ่ง มี
ตนเองเป็นสรณะ ต้องทำด้วยตนเองจะให้คนอื่น
มาทำแทนไม่ได้

นี่บอกให้ทราบว่า ไม่เคยพบที่ไหนใน
พระไตรปิฎกที่พระพุทธเจ้าสอนให้พึ่งพระพุทธ พึ่ง
พระธรรม พึ่งพระสงฆ์ ไม่เคยมีหรอก

มีแต่ให้พึ่งตัวเอง ให้พึ่งธรรมะ คือจงปฏิบัติ
ตามหลักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการปฏิบัติ
ธรรมะ ก็กลายเป็นการพึ่งตนเองขึ้นมา ถ้าพระพุทธเจ้า
ช่วยก็เป็นไสยศาสตร์ขึ้นมาอีกแหละ สิ่งภายนอกมา
ช่วยก็กลายเป็นไสยศาสตร์ พึ่งตนเองช่วยตนเองจึงจะ
เป็นพุทธศาสตร์

ให้มีความถูกต้องอยู่ที่เนื้อตัว

ข้อนี้ต้องถือให้เคร่งครัด เตรียมพร้อมที่พึ่ง
ตัวเอง ช่วยตัวเองหากว่าไม่มีหน้าที่ก็ไม่มีธรรมะ ไม่มี
หน้าที่ก็ไม่มีธรรมะ พอทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่
ก็มีธรรมะ ทุกกระเบียดนิ้วทุกนาทีก็ยิ่งดี หมายความว่า

ว่าเราหวังให้ถูกต้องทุกอริยาบท ทุกเวลา ทั้งตื่น และหลับ ให้มีแต่ความถูกต้องอยู่ที่เนื้อตัว เรียกว่า มีธรรมะ มีธรรมะ โขคดี ฤกษ์ดี ยามดี ช่วยไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องว่าเอาเอง เป็นเรื่องโง่เป็นเรื่องหลง พิสูจน์ไม่ได้ ทำหน้าที่ให้ถูกต้องนี้แหละเป็นธรรมะ เป็นสิ่งที่ช่วยได้

จึงมีคำตรัสในพระบาลีว่า ฤกษ์ดี ยามดี อยู่ที่การปฏิบัติให้ถูกต้องทางกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม ที่เวียนไปทางเบื้องขวานั้นถูกต้อง หากเวียนไปเบื้องซ้ายไม่ถูกต้อง กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ที่เวียนไปทางเบื้องขวาช่วยได้ นั่นแหละคือฤกษ์ดียามดี โขคดีอะไรดีอยู่ในนี้หมด ไม่ใช่จ้างหมอดูให้เสียสตางค์เปล่าๆ เพราะดูแล้วโขคดีเราก็ทำดี ถ้าดูแล้วโขคร้ายเราก็ทำดี แล้วจะไปเสียสตางค์ดูทำไมละ ตั้งหน้าตั้งตาทำดีถูกต้องเสมอไปก็แล้วกัน จะเป็นพุทธศาสตร์จะไม่ใช่ไสยศาสตร์

หลักแก้ปัญหาที่ไหนก็ดี ไม่มีหลักอื่น นอกจากปฏิบัติธรรมะให้ถูกต้อง

ขอให้สนใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือให้มี
ธรรมะขึ้นในตนเอง ธรรมะก็จะช่วย ธรรมะเฉยๆ
ช่วยไม่ได้หรอก ช่วยไม่ได้จึงต้องเป็นธรรมะที่ปฏิบัติ
ถูกต้องๆ พอใจๆ ถูกต้องพอใจ ถูกต้องพอใจ ช่วย
ตนเองยกมือไหว้ตนเองจึงจะช่วยให้

เอาสิ่งนี้เป็นหลักเกณฑ์มาแก้ปัญหาที่
เมืองนครก็ดี ที่ไหนก็ดีไม่มีหลักอื่นนอกจากหลัก
นี้ปฏิบัติธรรมะให้ถูกต้อง

บูชาธรรมะที่เป็นสิ่งสูงสุด ซึ่งพระพุทธองค์ก็
ทรงบูชาคือ บูชาหน้าที่ เป็นบิดามารดา ก็ทำหน้าที่ให้
ถูกต้อง เป็นครูอาจารย์ก็ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง เป็นครู
อาจารย์ก็ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง เป็นเด็กก็ทำหน้าที่ให้ถูก
ต้อง เป็นวัยรุ่นก็ถูกต้อง วัยหนุ่มสาวก็ถูกต้อง พ่อบ้าน
แม่เรือนก็ถูกต้อง คนแก่คนเฒ่าก็ถูกต้อง มีแต่ความถูก
ต้อง นั่นแหละคือธรรมะ ธรรมะไปทุกหัวระแหง

หวังว่าจะได้สนใจในสิ่งที่เป็นที่พึงได้ สิ่งนั้นคือ

ธรรมะที่เราได้กระทำด้วยตนเอง ให้เกิดมีขึ้นมาในตัว
ของเราเอง ก็จะแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง

ขอให้สนใจคำๆ นี้ ธรรมะคือหน้าที่ ขอให้
เห็นแก่ธรรมะอย่าเห็นแก่ตัว ถ้าเห็นแก่ตัวก็จะไม่
เห็นแก่ธรรมะ เห็นแก่กิเลสตัณหาไปหมด ถ้าไม่
เห็นแก่ตัว เห็นแก่ธรรมะนั้นแหละ ก็จะแก้ปัญหา
ได้ ถ้าเห็นแก่ตัวก็ไม่มีธรรมะ ก็จะเพิ่มปัญหา เพิ่ม
ปัญหา

ขอให้ดูเถอะ ทุกหนทุกแห่ง ทุกกระเบียดนิ้ว
ทุกหย่อมหญ้าในโลกเต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว จึงมี
ปัญหาเต็มไปหมด ปัญหายิ่งมากขึ้นๆ ปล่อยตายายไม่
เคยมีปัญหามากมายอย่างนี้ ความเจริญในสมัยใหม่
เพิ่มความเห็นแก่ตัว อย่างนี้ก็พร้อมที่จะฆ่ากันในวินาศ
สักวันหนึ่ง ถ้าธรรมะมาทันทั่วทั้งโลกนี้ก็จะไม่วินาศ
ถ้าธรรมะหายไปโลกนี้ก็จะวินาศพุดได้แต่เพียงเท่านั้น
ธรรมะที่ประพฤติปฏิบัติอยู่นั้นแหละ จะแก้ปัญหาได้
โดยแท้จริง

ตัดปัญหา ตัดความทุกข์ที่รากที่เหตุ

การบรรยายนี้จะรุนแรงไปบ้าง ก็ขอให้ถือว่า
อาตมาก็เป็นคนนคร มีปู่ย่าตายายเป็นชาวปากพนัง ขอ
โอกาสพูดตรงๆ ไม่เกรงใจ ให้เอาไปคิดดูเสียด้วย ถ้า
จะเห็นแก่กันและกันบ้าง ขอให้เอาไปคิดดู คิดดูให้เข้าใจ
ถูกต้องตามเป็นจริง และก็ตัดปัญหาตัดความทุกข์ที่ราก
ที่เหตุ อย่าไปตัดที่ปลายเหตุ เดี่ยวจะเหมือนเอาไม้สั้น
ไปรันซี่ ยี่งมีความทุกข์เลอะเทอะไปหมด ยุงที่เหตูก็ก
ตัดที่เหตุนั้นแหละ ถึงจะเอาชนะได้ นี่เป็นหลักหัวใจ
พระพุทธศาสนาว่า “**สิ่งทั้งปวงนั้นเกิดขึ้นมาแต่เหตุ
ต้องจัดการที่เหตุจึงจะได้ผล ตามที่ตัวต้องการ**”

การบรรยายนี้ก็สมควรแก่เวลาแล้ว โดยหัวข้อ
ใหญ่ใจความว่า “**ปฏิบัติธรรม ให้มีธรรมะสำหรับช่วย
แก้ปัญหา**” ขอให้ช่วยกันด้วยความผาสุกสวัสดิ์ทุกทิวา
ราตรีกาลเทอ

王德成印

...ผู้ที่มีธรรมะสูงสุด เหยียบย่ำดินทุกเม็ดทรายให้ศักดิ์สิทธิ์

เพราะความบริสุทธิ์ของการปฏิบัติธรรมะ

ขอให้ถือว่าดินแดนนี้เคยศักดิ์สิทธิ์

ทรายทุกเม็ดเคยเหยียบย่ำโดยคนมีธรรมะ

แต่ถูกหลานสกปรกเลอะเลือนไปหมด

แล้วจะเอาอย่างไร

ย้อนกลับไปใหม่เกิด

ถึงความเจริญรุ่งเรืองด้วยธรรมะสมัยเมื่อพันกว่าปีมาแล้ว...

พุทธทาสภิกขุ

จากปาฐกถาธรรม “ธรรมะสำหรับแก้ปัญหาเมืองนคร”

๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑

www.bia.or.th

9 786169 072461

สมทบพิมพ์ ๓๕ บาท